

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Redactie en beheer : Mr René Victor, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE WETTEN VAN BUITENGEWONE MACHTEN

Dit begrip was onbekend in de vooroorlogsche periode van ons openbaar recht.

Vooraleer het begrip te omschrijven, willen we even doen opmerken dat de meest verschillende benamingen het voorwerp dekken en wel : wetten van delegatie, volmachtwetten, wetten van bijzondere machten, wetten van buitengewone machten. Het is deze laatste benaming die bij de laatste speciale wetgeving gebruikt werd.

Bij de studie van deze zeer belangrijke reeks wetgevende beschikkingen past het zekere principes, hoe elementair ook, in herinnering te brengen.

Procureur Generaal Leclercq zegt terecht « L'exercice de la souveraineté se partage entre les pouvoirs qui sont indépendants l'un de l'autre, ayant chacun une mission différente et dont aucun ne peut envahir les attributions de l'autre ». (B. J. 1889 col. 1265. Le pouvoir judiciaire.) en de conclusies vóór het arrest cassatie van 26 Juni 1930 (Cass. 26 juin 1930, Pas. 1930 I.257) verklaren : « La Belgique est un état de droit dans lequel le véritable souverain est la loi; les rapports entre le souverain et les particuliers y sont régis par la règle de justice, de la même manière qu'entre particuliers et non par la raison d'Etat... et les gouvernements ne peuvent rien sauf ce que la loi leur permet. » (Cass. 10 mars 1932 Pas. 1932 I.18.)

Alhoewel de drie classieke ingedeelde machten theoretisch gescheiden en onafhankelijk zijn, heeft de wetgevende macht de bovenhand, vermits ze vermogt te doen al wat haar niet door de grondwet is verboden, en hierboven

haalden wij de geautoriseerde meening aan « le véritable souverain est la loi ». Juridisch is het zoo, de uitvoerende macht aan wier hoofd de Koning staat heeft slechts de machten die haar uitdrukkelijk door de grondwet en de wetten ingevolge de grondwet genomen, gegeven worden (Art. 78 der grondwet). Men weet overigens dat de grondwetgevers, onder den indruk van vroegere misbruiken, zeer terughoudend zijn geweest bij de uitdeeling dezer machten.

Dit gesteld, moet de aandacht gevestigd op het feit dat niettegenstaande de Koning slechts beschikt over machten, die hem uitdrukkelijk verleend worden, hij een onmisbaar element is der wetgevende macht vermits de wet maar bestaat door de koninklijke sanctie (art. 69 der grondwet). De Koning is daarenboven met de bekendmaking der wetten gelast.

Belangrijk voor de verdere studie is het ook te noteeren dat het den Koning behoort de reglementen en besluiten uit te vaardigen, die noodig zijn voor de uitvoering der wetten. Hij mag nochtans de wetten niet schorsen, noch ontslaan van hun uitvoering (art. 67 der grondwet). Het is de belangrijke reglementaire macht van den Koning.

Dus de Koning constitueerend element van de wetgevende macht, maakt de wet nochtans niet, al vaardigt hij de besluiten uit voor de uitvoering der wetten.

Het gebruik van wetten van buitengewone machten.

In de lange periode van 1831 tot 1914 geeft ons land een voorbeeld van strikte toepassing van constitutioneele parlementaire traditie, wij

gebruiken met opzet het woord wettelijkheid niet. In ons land dat kalmte en voorspoed kende was er geen spraak van wetten van buitengewone machten.

Doch de oorlog van 1914-1918 en de geweldige kentering in gedachten en de nooden die er samen mede gingen en er op volgden, zou de wetgevende macht voor een taak stellen voor dewelke zij zich in vele omstandigheden niet opgewassen voelde althans aan dewelke zij zich moest aanpassen.

Wij constateeren het feit : de parlementaire bedrijvigheid, quantitatief buitengewoon groot, vermag niet de verschillende gestelde problemen op te lossen. Deze toestand bekommert te rechte de meest knappe auteurs, 't is bijna een gemeenplaats geworden te spreken over het «onbevoegd parlement». Doch de onbevoegdheid waar zoo vaak wordt over geklaagd spruit voort o.i. niet uit de samenstelling van de Kamers, doch wel zooals het, het Studie-centrum tot Hervorming van den Staat verklaart, uit « de overlasting waaronder het parlement lijdt; het komt minder voort uit een gebrek-kige methode dan wel uit de menigvuldigheid van zijn taak. Tengevolge van de steeds toene-mende inmenging worden de zaken die bij de wet moeten gereguleerd worden steeds tal-rijker » (1). Zijn de problemen die moeten opgelost worden talrijk, technisch ingewik-keld, zeer dikwijls zijn ze hoogdringend en daarom heeft men tot het experiment der wetten van buitengewone machten zijn toe-vlucht genomen.

Gedurende den oorlog 1914-1918 werd België bestuurd door « volmachtwetten », het zijn de besluitwetten van den Hâvre. Zij werden uitge-vaardigd door den Koning, overblijvende tak van de wetgevende macht en niet in gevolge een wet die aan den Koning het recht zoude hebben verleend besluiten uit te vaardigen die wets-geldig zouden zijn : « Le Roi, seul organe du pouvoir législatif, ayant conservé sa liberté d'action, exerce seul l'autorité de ce pouvoir par des arrêts auxquels la Cour de Cassation a reconnu force de loi, et sans autres limites que celles établies par la constitution elle même aux pouvoirs du parlement » (2).

Sedert 1918 kende ons land reeds verschil-lende volmachtwetten, namelijk deze van 16 Juli 1926; van 30 December 1932; van 17 Mei 1933; van 31 Juli en 7 December 1934, en deze van 15 en 30 Maart 1935, deze van 1 Mei 1939 en

deze van 7 September 1939, deze laatste is diep verschillend van de voorgaande.

Verrechtvaardiging der wetten van buitengewone machten.

Bij de bespreking der wet van 7 September 1939 mochten wij in het verslag uit naam der bizondere Senaatscommissie volgende justifi-catie geven : In feite « kunnen er zich omstan-digheden voordoen waarin het levensbelang der gemeenschap eischt dat zonder uitstel, verstrekkende maatregelen zouden getroffen worden ter vrijwaring van den een of anderen tak van de nationale bedrijvigheid. De dikwijls ingewikkel-de techniek van de te treffen maatregelen en de vlugheid waarmede zij moeten uitgevaardigd worden, maken het noodzakelijk dat deze maat-regelen, die in normale omstandigheden in de bevoegdheid van de wetgevende macht liggen, door den Koning alleen verordend worden ». Het toekennen van volmachten kan dus nuttig zijn, in buitengewone omstandigheden, wanneer het welzijn der bevolking en het behoud van handel en nijverheid, door de werking van het parlement niet kan verzekerd worden. Nochtans meenen we dat deze volmachten niet te gemak-kelijk moeten toegekend worden en, daar het karakter van abnormaliteit van de een of an-dere gebeurtenis, een kwestie van appreciatie is, bestaat er wel gevaar dat de toekenning van volmachten, eerder te gemakkelijk dan te moeilijk zou geschieden.

Philosophisch ook vindt het gebruik goed-keuring vermits Dabin verklaart : « Même chez les peuples politiquement éduqués et en dehors de toute hypothèse d'impossibilité matérielle de fonctionnement, il est des moments de péril grave extérieur ou intérieur, qui commandent un abandon temporaire des principes de la séparation. A temps anormaux, gouvernement anormal » (3). De laatste formule is wel een beetje te absoluut. Eerst moet onderzocht of het normaal bevoegd lichaam niet in staat is de vraagstukken gesproken uit de abnormale omstandigheden, op te lossen.

Wat de verrechtvaardiging der volmachten op juridisch gebied betreft, moet er een dubbele vraag gesteld worden :

1° Kunnen de volmachten in overeenstem-ming gebracht worden met de Grondwet ?

2° Van welken aard zijn de beslissingen door den Koning genomen in uitvoering der Vol-machtwetten ?

Van het antwoord op deze laatste vraag zal

het afhangen of art. 107 G.W. al dan niet toepasselijk is op deze verordeningen.

Eerste vraag :

De Belgische Grondwet voorziet de volmachten niet; ze verbiedt ze ook niet. Het is de leer door Montesquieu verdedigd, die door de Nationale Vergadering gehuldigd is geworden. Het principieel van de Grondwet ook is scheiding der machten.

Waarom hebben onze grondwetgevers de scheiding der machten gehuldigd ? Dit was niet een noodzakelijk iets. Alle functies of tenminste verschillende der voornaamste functies, zouden kunnen uitgeoefend worden door een enkel organisme. Maar onze grondwetgevers, die de misbruiken van het vorig regiem hadden gekend, wenschten een soliede waarborg tegen het absolutisme, en de scheiding der machten, leek hen de beste bescherming daartegen.

In ieder geval druischen de volmachtwetten niet in tegen den tekst van de Grondwet, en het wordt doorgaans aangenomen dat ze niet ongrondwettelijk zijn.

Tweede vraag :

Hebben de besluiten genomen door den Koning ingevolge een volmachtswet, een wetgevend of eenvoudig een reglementearend karakter ? Indien ze een wetgevend karakter hebben, zijn ze onttrokken aan de contrôle der rechtbanken voor wat het vaststellen hunner grondwettelijkheid betreft.

We bestatigen dat het verschil tusschen wet en K. B. eerder een verschil is naar den vorm, en veel min voor wat den inhoud betreft.

In ons verslag aan den Senaat van 6 September 1939, vestigden wij reeds de aandacht op dit « formeel » verschil.

De gewoonte bestaat om door middel van wetten, vele zaken te behandelen, die nochtans even goed onder den vorm van K. B. zouden kunnen geregeld worden.

Het antwoord op de vraag nopens den aard der beslissingen genomen door den Koning verschilt naar gelang de aangekleefde theorie, die uitgebouwd werd naar aanleiding van de nieuwe verschijning.

Er zijn drie groote theoriën :

- a) de delegatie theorie,
- c) de theorie van de toewijzing van zaken.
- c) de theorie van de toewijding van zaken.

A. De delegatie theorie.

Deze theorie beweert dat de volmachtwetten juridisch berusten op het, uiteraard burger-

rechterlijk principieel der lastgeving. De wetgevende macht, zeggen de aanhangers ervan, wordt, in normale omstandigheden, uitgeoefend gezamenlijk door Koning en Parlement. In geval van volmachtwetten, heeft het Parlement aan den Koning alleen opdracht gegeven de geheele wetgevende macht uit te oefenen. Die deze theorie aanvaarden kunnen logisch besluiten, dat de aldus uitgevaardigde verordeningen echte wetten zijn, vermits ze uitgevaardigd zijn door de uitvoerende macht, handelende krachtens opdracht der wetgevende macht.

De uitvoerende macht handelende in naam der wetgevende macht, zou beslissingen nemen die dezelfde natuur en dezelfde waarde hebben als de wetten uitgaande van den normaal bevoegden wetgever. In deze hypothèse is art. 107 G.W. niet toepasselijk op de aldus genomen verordeningen; de vorige wetgeving zou kunnen gewijzigd worden door dergelijke beslissingen, en deze op hun beurt zouden slechts kunnen gewijzigd worden door een wet, want een wet kan slechts gewijzigd worden door een andere wet.

Aan het aanvaarden dezer theorie is een groot gevaar verbonden; zij verrechtvaardigt immers elke wet van bijzondere machten, zonder beperking. Ze maakt inderdaad geen verschil tusschen omstandigheden die het toekennen van bijzondere machten al dan niet wettigen. De eenige grens die zou gesteld worden aan het toekennen van dergelijke machten, zou den wil der parlementen zijn.

In geval van zwak parlement, zou er gevaar zijn voor bestendige staat van toekenning van bijzondere machten; vandaar onmiddellijk gevaar voor dictatuur, indien tegenover het zwak parlement een sterke regering staat.

Dit stelsel heeft heden nog zeer weinig aanhangers, nochtans in de commissie belast met de studie tot Hervorming van den Staat, vond ze nog een minderheid die haar niet alleen verdedigde, doch zelfs nieuwe argumenten opdischte (4).

Juridisch houdt deze theorie volstrekt geen stand. Inderdaad, in ons publiek recht, in tegenstelling met hetgeen in het privaatrecht gebeurt, wordt de bevoegdheid slechts opgedragen in geval van uitdrukkelijke bepaling van grondwet of wet. Er is in onze grondwet geen enkele tekst te vinden, die een dergelijke opdracht van de wetgevende macht aan een van haar organen toelaat. Juist het tegenovergestel-

de is waar. Art. 25 en 26 van de grondwet, die een imperatief karakter hebben, bepalen dat de machten, dus ook de wetgevende macht, moeten uitgeoefend worden op de wijze door de grondwet bepaald. En vermits de grondwet bepaalt dat de wetgevende macht moet uitgeoefend worden « gezamenlijk » door Koning en door Parlement, mag één dezer organen zich niet onttrekken aan zijn plicht en deze geheel ten laste leggen van het ander orgaan.

De algemeene rechtsleer heeft trouwens den hoogervermelden regel van opdracht der bevoegdheid in ons publiek recht aangenomen, en het Hof van Verbreking heeft deze meening bevestigd in het arrest van 6 Februari 1891. Pas. 1891.I.5.

B. Theorie van den staat van nood.

Deze theorie werd door de meerderheid der commissie tot hervorming van den Staat aangenomen (5).

In normale omstandigheden, zeggen de aanhangers van deze theorie, moet de wetgevende macht uitgeoefend worden zooals voorzien door de grondwet, 't is te zeggen gezamenlijk door Koning en parlement. Doch er kunnen zich abnormale omstandigheden voordoen, waarin het parlement zich in de onmogelijkheid bevindt, zijn legislatief werk te verrichten. Doch vermits de belangen van de bevolking vergen dat de wetgevende activiteit niet zou worden stopgezet, is het aan het organisme der wetgevende macht, dat in staat is zijn grondwettelijke opdracht te vervullen, besluitwetten uit te vaardigen.

Deze thesis, voor de eerste maal ingeroepen door de regeering na den wereldoorlog 1914-'18 om de door haar genomen besluitwetten te Le Havre te verrechtvaardigen, werd bekrachtigd door het Hof van Verbreking door het arrest van 11 Februari 1919 (Pas. 1919. I.9.).

In het algemeen en ook door de commissie wordt er een verschil gemaakt tusschen de materiele onmogelijkheid of materiele noodtoestand en de zedelijke of psychologische onmogelijkheid of zedelijke noodtoestand.

Wat moeten we verstaan door materiele noodtoestand? De materiele noodtoestand bestaat in de een of andere gebeurtenis, waardoor het parlement stoffelijk verhinderd wordt zich te vereenigen, om het legislatief werk te verrichten. Het is dus een stoffelijk feit dat zich opdringt aan iedereen. Zoo b.v. in geval van bezetting van het land door een vreemde

mogendheid, burgeroorlog, oorlog. Zoo is het algemeen aangenomen dat tijdens den vorigen wereldoorlog het, in ons bezet land, materieel onmogelijk was de wetgevende macht uit te oefenen op de door de grondwet voorziene manier.

Het begrip van dezelijke onmogelijkheid is in tegenstelling met het eerste, uiterst vaag. Wanneer is het parlement, in de zedelijke onmogelijkheid zich te vereenigen en wetten uit te vaardigen? De commissie zegt het volgende in haar besluiten over de zedelijke noodtoestand: « Wanneer het parlement door een wet van bijzondere machten zijn machteloosheid heeft erkend ».

Het is dus het parlement zelf dat de zedelijke noodtoestand moet vaststellen. Hier schuilt dan ook weer gevaar voor alle misbruiken, want, indien het parlement zelf den zedelijken noodtoestand moet vaststellen, is er geen reden waarom het parlement niet tot een permanente zedelijke noodtoestand zou besluiten. Des te meer, daar het begrip zedelijke noodtoestand nooit of bijna nooit met zekerheid vast te stellen is en het dus uiteraard een uiterst rekbaar begrip is. Professor Brusselmans antwoordt hier terecht: « Hoe zou de plechtige erkenning van onbekwaamheid door het parlement meer waarborgen bieden, met het oog op de grondrechten der burgers dan de andere stelsels? » (6).

Wanneer men den noodtoestand aanneemt, is er veel gevaar voor niet-eerbiediging van onze grondwet en de vrijheden die ze ons waarborgt. Want noodtoestand veronderstelt zulke gebeurtenissen die voorzien zijn noch door Grondwet, noch door de wetten, en waarvoor dus niet voorziene of uitzonderlijke middelen moeten worden aangewend. In geval van nood is hetgeen waar het op aankomt, dat er gehandeld worde, en niet of er grondwettelijk gehandeld worde.

Het aanvaarden van den noodtoestand sluit dus de grondwettelijkheid uit. In geval van materiele noodtoestand, t.t.z. wanneer het stoffelijk feit dat den noodtoestand verrechtvaardigt zich aan ieder klaar en duidelijk opdringt, b.v. de bezetting van 1914-1918, zijn de genomen maatregelen, zelfs de ongrondwettelijke, te verrechtvaardigen. De opheffing van zekere grondwettelijke vrijheden, zooals het schenden van het briefgeheim in tijd van oorlog, zal door niemand als een uiting van absolutisme worden aanzien.

Maar in geval van zedelijken noodtoestand, t.t.z. wanneer we een begrip aanvaarden waarvan de appreciatie louter subjectief is, ontstaat er gevaar voor willekeurige opheffing van grondwet en van grondwettelijke vrijheden. Eens dat we het niet eerbiedigen der Grondwet aanvaarden, wanneer de schending ervan slechts verrechtvaardigd wordt door de zedelijke noodtoestand, aanvaarden we impliciet het onvermijdelijk gevolg: de dictatuur.

Welke zijn de voordeelen die aan dat stelsel verbonden zijn? De aanhangers van de theorie wijzen er op dat de aldus genomen verordeningen echte wetten zijn, waarop art. 107 G. W. niet toepasselijk is.

2° Deze verordeningen kunnen dan ook de bestaande wetgeving wijzigen.

De wetgever zelve en de rechtspraak zijn van een tegenovergestelde meening. Baron Ernst de Bunswijck, die aan de voorbereiding dezer wetten deel heeft genomen zegt: « Deze besluiten zijn geen wetten: genomen onder den vorm van alle andere besluiten uitgaande van den Koning, behouden zij er het karakter van ».

H. Van Dievoet, tijdens de bespreking van de wet van 1926: « Ils seront soumis, dis-je, au contrôle judiciaire » (Pasin, 1926, bl. 680 en volgende).

Arrest van 19 Maart 1928, Pas. 1928, I. p. 114; « Elle (la loi de 1926) ne s'est point annihilée elle-même en autorisant le Gouvernement à faire des règlements sur les sujets qu'elle a énumérés ». « Elle subsiste au-dessus de ces règlements. Elle reste la norme à laquelle ils doivent répondre, pour qu'en vertu de l'art. 107 de la constitution les tribunaux puissent les appliquer ».

De commissie tot studie der hervorming van den Staat heeft zekere beperkingen aangegeven in haar besluiten, voor wat betreft den zedelijken noodtoestand. Zoo bepaalt ze dat indien in geval van materieelen noodtoestand de werking van het parlement geheel kan uitgesloten worden, dit in principe niet mag gebeuren in geval van zedelijken noodtoestand.

De zedelijke noodtoestand mag slechts vastgesteld worden door een wet. De volmachten mogen slechts toegekend voor een min of meer langen tijd, en mogen zich slechts over een of meer bepaalde zaken uitstrekken. Doch zekere geringe beperkingen stellen geen voldoende waarborg tegen de nadeelen die het aannemen van het begrip noodzakelijk medebrengen.

C. De theorie van toewijzing van machten.

De bevoegdheid van de wetgevende macht, zoowel als deze van de uitvoerende macht, worden bepaald door de grondwet.

Valt in de bevoegdheid van de wetgevende macht, elke regeling die niet door de grondwet aan een andere macht wordt gegeven?

De bevoegdheid wordt uitdrukkelijk bepaald in art. 78 G.W. « De Koning heeft geen andere macht dan die welke de grondwet en de bijzondere, krachtens de grondwet uitgevaardigde wetten hem uitdrukkelijk toekennen. »

Er moet dus een onderscheid gemaakt worden, voor wat de bevoegdheid van de uitvoerende macht betreft, namelijk tusschen dat gedeelte, door de grondwet zelve bepaald, dat vast en onveranderlijk is, en dat gedeelte dat door wetten is bepaald, dat onvast en veranderlijk is. Dit laatste deel kan door den wetgever altijd, ofwel uitgebreid of wel beperkt worden en, in principie kan de wetgevende macht aan de uitvoerende macht, toekennen alles wat door de grondwet bepaald is geworden, en dit ingevolge art. 78 G.W.

Het is dan ook het veranderlijk gedeelte en namelijk de uitbreiding van bevoegdheid, dat het voorwerp zal zijn der volmachtwetten. De wet die de uitbreiding vaststelt, wordt genoemd ofwel kaderwet, ofwel volmachtwet of machtigingswet.

In tegenstelling met hetgeen prof. Brusselmans zegt in zijn artikel « De juridische grondslag van de machtigingswetgeving » dat er tusschen de hooger vernoemde wetten slechts een verschil van « nuance » zou zijn, meenen we dat de kaderwetten gansch verschillend zijn van de volmacht of machtigingswetten, inderdaad in de kaderwetten verzaakt het parlement niet aan zijn gezag.

Hier bepaalt het parlement zelve de wetgevende principieën die het wil toegepast zien op de een of andere zaak, en het is slechts de regeling in het bijzonder, die door besluiten van de uitvoerende macht wordt vastgesteld.

In de volmachtwetten integendeel, beperkt het parlement er zich toe de reeks zaken op te sommen die door de regeering zullen uitgewerkt worden in een reeks koninklijke besluiten. De toe te passen principieën worden hier niet vastgesteld. De kaderwetten wier grondwettelijk karakter vaststaat, zijn te verkiezen boven de volmachtwetten. (In denzelfden zin Buttgenbach, op. cit., bl. 89-90.)

Ingevolge de theorie van toewijzing van machten, zijn de genomen verordeningen, eenvoudige koninklijke besluiten, omdat de Koning handelt als hoofd der uitvoerende macht, en niet als orgaan der wetgevende macht.

Deze verordeningen blijven onderworpen aan art. 107 G.W. Deze theorie wordt dan ook aangekleefd door wetgever en rechtspraak en lijkt ons ook de eenige te zijn die het bestaan van volmachtwetten juridisch verrechtvaardigt.

Arrest van 28 Januari 1935 (Pas. 1935 I. 131) « Qu'il s'ensuit que l'arrêté susdit du 31 mai est pris par le Roi en vertu d'un pouvoir spécial à lui conféré par le législateur et non comme semble le croire la demanderesse, par le Roi seul organe du pouvoir législatif capable d'agir alors que les autres organes en seraient empêchés.

Attendu qu'il appartient aux tribunaux de n'appliquer l'arrêté que s'il est conforme à la loi qui permet de le prendre. »

Het eenige nadeel dat wij aan deze theorie vinden is, dat zij het toekennen van volmachtwetten altijd verrechtvaardigt, dat zij geen onderscheid maakt tusschen omstandigheden, die het toekennen van volmachtwetten al dan niet wettigen.

Het speciaal geval der wet

van buitengewone machten van 7 September 1939.

Deze wet kan moeilijk verrechtvaardigd worden door de theorie van toewijzing van machten, omdat de toegekende bevoegdheid veel ruimer is dan de meest uitgebreide machten van de uitvoerende macht. De parlementaire handelingen omtrent de wet van 7 September bepaalden uitdrukkelijk dat de te nemen besluiten wetskrachtige beslissingen zijn, terwijl het algemeen aangenomen is, deze meening gesteund en verrechtvaardigd zijnde door de theorie der toekenning van bijzondere machten, — dat de maatregelen, genomen ingevolge de zes vorige volmachtwetten, het karakter hebben van koninklijke besluiten. Onze laatste volmachtwet is dus veel ruimer dan de vorige.

We meenen dat de wet van 7 September kan verrechtvaardigd worden door den staat van nood en meer bepaald door den materieelen staat van nood.

Is het niet zooals wij het de eer hadden te verklaren in het verslag uit naam der bijzondere commissie van den Senaat van 6 September 1938 : « Kan het betwist worden dat ons land op dit oogenblik zich in een staat van nood

bevindt ? Ware het niet te eng te beweren dat er slechts materiele onmogelijkheid bestaat, wanneer het parlement verhinderd is naar Brussel of een andere stad te komen ? »

Het neutrale België bevindt zich voor het oogenblik midden oorlogvoerende landen, doch de eigen en de buitenlandsche ervaring leerden dat deze neutraliteit, in feite, niet altijd geëerbiedigd wordt. De te treffen maatregelen in geval van schending van onze neutraliteit zouden uiterst spoedig moeten kunnen getroffen worden. Dit kan alleen door een vlug optredend en een uiterst uitgestrekte bevoegdheid bezittend gezag.

En zelfs indien het ons land gelukt buiten het huidig conflict te blijven, zullen er ook allerlei binnenlandsche moeilijkheden ontstaan, die naar gelang van de noodwendigheden van het oogenblik zullen moeten worden opgelost. De geestesgesteldheid eener bevolking is niet altijd bestand tegen de onaangenaamheden van allerlei aard, die een buitenlandsche oorlog noodzakelijk meesleurt, voor een, door machtige oorlogvoerende geburen, omringd landje. Anderzijds zijn economische moeilijkheden onvermijdelijk. Kunnen deze moeilijkheden doeltreffend opgelost worden, door de normale doch zeer langzame wetgevende procedure ? Ik geloof het niet. Hier ook is een vlug handelend gezag van noode, bevoegd de meest uitgebreide en de meest verschillende maatregelen te treffen ; om de moreele en economische gezondheid van het land te vrijwaren.

Er dient ook een ander onderscheid gemaakt te worden tusschen de zes vorige volmachtwetten en de wet van 7 September 1939.

De zes eerste wetten werden gestemd om redenen van financieele en economische sanering, waarvoor er dan ook spoedeisende maatregelen moesten genomen worden. Ze zijn te verrechtvaardigen door de theorie van toewijzing van machten.

Terwijl het juridisch klimaat van de wet van 7 September 1939 gelijkt op dit van de wet van 4 Oogst 1914. De verordeningen genomen ingevolge de laatste wet zijn dan ook besluitwetten en niet onderworpen aan art. 107 G.W., terwijl de verordeningen ingevolge de vorige volmachtwetten eenvoudige koninklijke besluiten zijn, onderworpen aan art. 107 G.W.

Kunnen nieuwe belastingen ingevoerd worden, en door welke der twee volmachten ?

1° Is het invoeren van nieuwe belastingen

door middel van volmachtwetten grondwettelijk te verrechtvaardigen?

Er zijn bepaalde zaken, die uitdrukkelijk door de grondwet in de bevoegdheid van de wetgevende macht zijn gelegd; dit zijn namelijk a) de belastingen art. 110 G.W.; de vaststelling der straffen, art. 9 G.W.; het instellen van nieuwe rechtbanken en van de willige rechtsmacht, art. 94 G.W.; het stemmen van het budget, art. 115 G.W.; het vaststellen van de vormen en van de gevallen van strafrechterlijke vervolging, art. 8 en 10 G.W.

Art. 78 laat de uitbreiding der bevoegdheid der uitvoerende macht wel toe doch op voorwaarde, dat deze uitbreiding de grondwet zelve eerbiedigt. Hier kent de wetgevende macht een bevoegdheid toe aan de uitvoerende macht die haar uitdrukkelijk door de grondwet was toegekend geworden, en dit kan niet meer uitgelegd door art. 78, want dit artikel voorziet wel een uitbreiding van bevoegdheid, doch alleen voor de zaken die niet uitdrukkelijk aan een andere macht zijn opgedragen.

We staan hier niet meer voor een toewijzing van machten, maar voor een ware opdracht, een delegatie. Daar de delegatie in ons publiekrecht strijdig is met art. 25 G.W.: « alle machten gaan uit van de natie; ze worden uitgeoefend op de door de grondwet bepaalde wijze », meenen we dan ook dat de volmachtwetten, die de bevoegdheid uitbreiden van den Koning, tot hooger vermelde zaken, ongrondwettelijk zijn.

Inderdaad, het conflict tusschen art. 78 en art. 9 G.W. is duidelijk; art. 9 zegt: « geen straf kan worden ingevoerd of toegepast dan uit kracht van een wet ».

We mogen niet vergeten dat deze tekst al onze publieke vrijheden beheerscht. Het is inderdaad de eenige waarborg die we hebben tegen het schenden van de grondwettelijke vrijheden.

Zoo wordt het K.B. van 10 Januari 1935, genomen ingevolge de volmachtwet van 7-12-34 dat de dading in de publiekrechtelijke actie in ons Belgisch strafrecht inbracht, ongrondwettelijk verklaard door vele rechtsgeleerden, o.m. door de Halleux in « Transaction introduite dans le droit pénal »; ook door Buttgenbach in « La pratique des pouvoirs spéciaux et le droit constitutionnel de la Belgique » (bl. 136).

We meenen dat het conflict tusschen art. 78 en art. 110 G.W. niet betwistbaar is.

Art. 110 G.W. zegt: « Geen belasting ten

behoefte van het rijk kan worden ingevoerd dan bij een wet ».

De volmachtwet van 1 Mei 1939, die we meenen te mogen verrechtvaardigen door de theorie van toewijzing van machten, voorziet ook in het invoeren van nieuwe belastingen.

De uitbreiding van bevoegdheid toegekend aan den Koning was hem gegeven ingevolge zijn uitvoerende macht, dus waren de door hem genomen maatregelen eenvoudige koninklijke besluiten, onderworpen aan art. 107 G.W.

Er was hier dus reeds een formeele tekortkoming, vermits de belastingen dienen genomen ingevolge een wet. Anderzijds heeft de wetgevende macht het recht niet deze bevoegdheid over te dragen aan een andere macht, vermits de grondwet zelve haar deze bevoegdheid uitdrukkelijk opdraagt.

We besluiten dan ook dat in principieel het invoeren van nieuwe belastingen bij middel van een volmachtwet, ongrondwettelijk is. Doch voor wat de maatregelen genomen ingevolge de wet van 1 Mei betreft werd de grondwettelijkheid gered door het volgende: de regering moest voor 15 December 1939, t.t.z. ten laatste 15 dagen na het eindigen der volmachtwet, een wetsontwerp indienen, tot bekrachtiging van de aldus genomen maatregelen. De nieuwe ingevoerde belastingen zouden dus ook door een wet bekrachtigd worden. Doch daardoor erkende het parlement dat de getroffen K. B. in zake belastingen ongrondwettelijk waren, want wie bekrachtiging vraagt, erkent zijn eigen onbekwaamheid.

We meenen dus dat vele der vroegere genomen bepalingen ingevolge de bijzondere machten theoretisch ongrondwettelijk zijn doch, daar ingevolge de rechtspraak de hoven en rechtbanken niet te oordeelen hebben over de grondwettelijkheid der wetten, hebben zij bij de toepassing der besluiten, genomen ingevolge de volmachtwetten, alleen te onderzoeken of deze besluiten zijn: « conforme à la loi qui permet de le(s) prendre ». (Cass. 28 Jan. 1935. Pas. I, bl. 132).

De bekrachtiging voorzien door de wet van 1 Mei 1939 heeft ook het aangeduide euvel in dit geval trachten te vermijden. Dit is ook het geval geweest voor de volmachtwet van 31 Juli 1934.

Wat de volmacht van 7 September betreft, zegt deze: « De Koning kan bij in ministerraad overwogen besluit, wetskrachtige beschikkin-

gen treffen om de belastingen te innen ten bate van den staat, op grond van de wetten en tarieven welke er de vestiging en de heffing van regelen ».

Het wordt dus niet uitdrukkelijk toegelaten, nieuwe belastingen in te voeren ingevolge deze wet, de regeering verklaarde overigens uitdrukkelijk zich niet op deze volmachtwet te steunen om nieuwe belastingen in te voeren.

Doch daar de besluiten genomen in gevolge de wet van 7 September 1939 wetsgeldige beschikkingen zijn, zijn de straffen voorzien voor al de voorwerpen opgesomd onder de negen hoofdingen van art. 1 dezer wet, straffen vast-

gesteld krachtens een wet en zou o.i. de constitutionaliteit niet kunnen betwist worden.

E. RONSE,
Senator.

(1) « De Hervorming van den Staat », 1ste deel, bl. 75. Brussel.

(2) « La Pratique des pouvoirs spéciaux et le droit constitutionnel de la Belgique », par A. Buttgenbach. Paris, 1939, bl. 89.

(3) Jean Dabin. Doctrine Générale de l'Etat. Brussel, 1939, bl. 287.

(4) Zie de zeer interessante studie van Prof. Brusselmans. Annalen voor Rechtsgelerdheid en Staatswetenschappen. April 1939, bl. 293 en volg.

(5) « De Hervorming van den Staat », op. cit., bl. 98-99.

(6) Brusselmans, op. cit., bl. 299.

RECHTSPRAAK

159

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 4 Maart 1940.

Voorzitter : M. Rolin.

Verslaggever : M. Lambinet.

O. M. : M. Hayoit de Termicourt.

STRAFRECHT. — POLITIEK MISDRIJF. — PERS-MISDRIJF. — OORLOGSTIJD. — BESLUIT-WET VAN 11 OCTOBER 1916. — BLIJVENDE GELDIGHEID.

De besluit-wet uitgevaardigd door den Koning op 11 October 1916 is heden nog steeds van kracht. Dit besluit werd genomen door den Koning alleen omdat de andere takken van de wetgevende macht in de onmogelijkheid waren te handelen.

Het voorziet geen enkele beperking in den tijd en is niet afgeschaft geworden door de wet van 7 September 1939.

De oorlogstijd begint op het oogenblik dat door K. B. wordt vastgesteld voor de mobilisatie van het leger en eindigt wanneer het leger terug op vredesvoet wordt geplaatst.

Sauveur Joseph t/ O. M.

Gehoord Raadsheer Lambinet in zijn verslag en op de conclusies van den Heer Raoul Hayoit de Termicourt, Advocaat Generaal;

Gelet op het bestreden arrest op 21 December 1939 door het Hof van Beroep te Luik;

Omtrent het eerste en het tweede middel samen (het eerste) : schending van art. 25 (al. 2) en 98 der Grondwet, 8 van het decreet van 19 Juli 1831, waarbij de jury weer ingesteld wordt; 187 der wet van 18 Juni 1869 en 97 der Grondwet, (het tweede) : schending van deze laatste bepaling en van art. 11, 2de alinea der Besluit-Wet van 11 October 1916 betreffende den staat van oorlog en den staat van beleg :

Overwegende dat de aanlegger, krachtens art. 8, al. 1 en 11, al. 1 van de hierboven vermelde besluit-wet veroordeeld werd, om te Seilles, op 29 September 1939, « in het kantonement Seilles bekendma-

» kingen en inlichtingen te hebben verspreid van » aard om een ongelukkigen invloed uit te oefenen » op den geest der troepen en dagbladen en vlugschriften die hetzelfde doel hadden, te hebben » verspreid »;

Dat aan het arrest verweten wordt 1° dat het aan het hierboven bedoeld art. 11 (alinea twee) een algemeene draagwijdte heeft toegekend, volgens dewelke, de correctionele rechtbanken, krachtens deze bepaling, bevoegd zijn om over de bij art. 8 voorziene feiten te beslissen, zelfs in geval deze feiten politieke- of persmisdrijven zouden uitmaken; 2° dat het, niettegenstaande zijn ongrondwetelijkheid, het aldus geïnterpreteerd art. 11 (al. 2) heeft toegepast;

Aangaande het eerste dezer bezwaren :

Overwegende dat het in strijd is met den tekst van art. 11 « alle inbreuk op de bepalingen van » artikel 8 zal gestraft worden... De rechte er van » is toegewezen aan de correctionele rechtbanken », onder het eenig voorbehoud der toepassing van het eerste hoofdstuk, eersten titel van het Wetboek van Krijgsstrafvordering van 15 Juni 1899;

Dat, ver van de toepassing van art. 98 der Grondwet en van het decreet van 19 Juli 1831, waarbij de jury weer ingesteld wordt, voor te behouden, het verslag door den Minister van Justitie tot den Koning gericht en dat de besluit-wet voorafgaat, aantoonst dat, in de meening van den wetgever, het behouden, in tijd van oorlog, der bevoegdheid van de Assisenhoven ten aanzien van de feiten bij de Besluit-wet voorzien, onvereenigbaar is met de vereischten van de orde en « van de landsverdediging »;

Aangaande het tweede bezwaar :

Overwegende dat het aan den Koning toekwam, om, wanneer Hem op 11 October 1916 de voorstellen van de in Raad vergaderde Ministers werden voorgelegd, te oordeelen of het Nationaal Congres aan het volstrekt behoud der bevoegdheid van de jury (art. 98) al ander nationaal belang heeft willen opofferen, zelfs het belang der onafhanke-

lijkheid van het Belgische volk « als grondslag waarop de Grondwet steunt » en dat van de onschendbaarheid van het grondgebied (decreet van 18 November 1830, door het Congres « als grondwetgevende macht » afgekondigd, verklaring van 24 Februari 1831 en art. 68 en 80 der Grondwet);

Dat door de respectievelijke draagwijdte van verschillende grondwettelijke bepalingen alsook dezer voorrang of ondergeschiktheid te onderzoeken, en door zich uit te spreken over de gelijkvormigheid van een ontwerp van besluit-wet met diezelfde bepalingen, de Koning-Wetgever op soevereine wijze heeft beslist;

Dat het gezag van zijn beslissing zich aan de Hoven en Rechtbanken, evenals aan de pleiters opdringt en verbiedt de toepassing van de besluit-wet onder voorwendsel van ongrondwettelijkheid te ontduiken;

Dat de eerste twee middelen in rechte niet opgaan;

Omtrent het derde middel: schending van art. 7 (al. 2), 8, 9, 18, 25 (al. 2), 26, 32 tot 59, 67, 69, 78, 97, 98, 107, 130, 138 der Grondwet, 2 van het Strafwetboek van de reglementen van Kamer en Senaat, der wet van 4 Oogst 1914 betreffende de dringende maatregelen door de gebeurlijkheden van den oorlog genoodzaakt; van art. 8 van het decreet van 19 Juli 1831, 2 der wet van 7 September 1939 :

Overwegende dat aan het bestreden arrest wordt verweten den aanlegger veroordeeld te hebben bij toepassing van art. 8 en 11 (al. 1) van de besluit-wet van 11 October 1916, dan wanneer 1° dat besluit geen wet is; 2° indien het een wet was, men deze dan nog maar de draagwijdte zou mogen toekennen van een gelegenheidswet, 't is te zeggen, een tijdelijke wet welke ophoudt van kracht te zijn wanneer de omstandigheden die er de aanleiding toe waren verdwenen zijn; 3° indien de besluit-wet van 11 October 1916 de verandering der gezegde omstandigheden van kracht is gebleven, ze in alle geval door de wet van 7 September 1939 werd ingetrokken :

Wat de eerste dezer beweringen betreft :

Overwegende dat de voortdurende werking der wetgevende macht voor het bestaan zelf van den Staat onontbeerlijk is; dat de opstellers der Grondwet niet hebben gewild dat België ooit van alle orgaan, gerechtigd tot het maken van wetten, zou kunnen beroofd zijn;

Dat, ingevolge art. 26 der Grondwet, de wetgevende macht, wanneer een deel harer normale organen krachteloos zijn gemaakt, door het vrij gebleven orgaan wordt samengevat;

Dat de Koning, na dezen toestand te hebben vastgesteld, op 11 October 1916, hoedanigheid had om, onder de verantwoordelijkheid zijner ministers, de beschikking van wetgevendend aard te treffen die hij noodig achtte tot het vrijwaren der onafhankelijkheid van België en der levensbelangen van de Natie, waaruit volgt dat het Besluit van 11 October 1916 een wet is;

Wat de tweede bewering van den aanlegger betreft :

Overwegende dat een wet niet als tijdelijk dient aanschouwd, om de enkele reden dat ze onder de

ingevang der toenmalige omstandigheden werd gemaakt;

Dat, uit het verslag aan den Koning, welk het besluit van 11 October 1916 voorafgaat, en uit den tekst van dat besluit blijkt, dat de Koning de decreten van 8-10 Juli 1791 en 24 December 1811 heeft willen vervangen door een nieuwe meer nauwkeurige wetgeving, bestemd om van kracht te blijven zonder beperking van tijd;

Dat de wetgever dit karakter van de besluit-wet heeft erkend door, bij de wet van 30 April 1919 (art. 16) het art. 7 der besluit-wet in te trekken, en door, bij de wet van 5 Maart 1935 (eenig artikel) haar artikel 10 te wijzigen;

Wat de derde bewering van den aanlegger betreft :

Overwegende dat de wet van 7 September 1939, art. 2, wel de wet van 4 Oogst 1914, maar geenszins de besluit-wet van 11 October 1916, intrekt;

Dat, wel is waar, zekere algemeene bepalingen der hierboven aangehaalde wet van 1939 den Koning toelaten eenige maatregelen te treffen, die Hij krachtens de besluit-wet van 1916, had kunnen nemen, doch dat uit deze omstandigheden niet kan worden afgeleid dat een bijzondere vroegere bepaling werd ingetrokken, welke hoegenaamd niet hetzelfde doel heeft als de nieuwe wet;

Dat het derde middel in rechte niet opgaat;

Omtrent het vierde middel: schending van de besluit-wet van 11 October 1916, in 't bijzonder in haar art. 8 en 11 en van art. 97 der Grondwet :

Overwegende dat de aanlegger aan het bestreden arrest verwijt hem bij toepassing van art. 8 en 11 (al. 1) van de in het middel vermelde besluit-wet te hebben veroordeeld, alhoewel er op het oogenblik der feiten (29 September 1939) in België noch staat van oorlog noch staat van beleg bestond :

Overwegende dat de hierboven bedoelde artikels 8 en 11 deel uitmaken van Titel III van de Besluit-wet die als opschrift draagt « Bepalingen gemeen aan den staat van oorlog en aan den staat van beleg »;

Overwegende dat uit Titel II, art. 2 blijkt dat de staat van beleg, door den Koning gedurende den tijd van oorlog afgekondigd of opgeheven, in bepaalde gevallen en op bepaalde plaatsen zich aan den staat van oorlog komt toevoegen; dat hij dus niet, zooals de staat van oorlog, een voorwaarde is welke voor de toepassing van art. 8 en 11 vereischt is;

Waaruit voortspruit dat de bewering van aanlegger, luidens dewelke er in België op 20 September 1939, geen staat van beleg was, van belang ontbloomt is;

Overwegende dat het verslag aan den Koning, de besluit-wet voorafgaande, bepaalt dat de staat van oorlog of de tijd van oorlog aanvangt « op den dag bij Koninklijk Besluit voor de mobiliseering van het leger vastgesteld »; dat hij eindigt « op den dag vastgesteld voor het terugbrengen van het leger op voet van vrede »;

Overwegende dat het bestreden arrest aanstipt dat het Koninklijk Besluit nummer 32 van 26 Oogst 1939 de mobiliseering van het leger heeft gedecreteerd, en dat, vanaf 27 Oogst 1939, datum waarop

het besluit van kracht werd, het tijdperk « tijd van oorlog » is aangevangen;

Overwegende dat door geen enkelen tekst veresicht is dat België oorlogvoerend zij, opdat art. 8 en 11 der Besluit-wet van 11 October 1916 van toepassing weze, dat, naar de meening van den wetgever, het gevaar van een aanval op België, gevaar dat de mobilisatie veronderstelt, op zijn eigen alleen de noodzakelijkheid medebrengt der maatregelen tot onmiddellijke beteugeling, welke bij voormelde bepalingen zijn voorzien;

Overwegende dat de opmerkingen van den aanlegger betreffende de beteekenis welke de uitdrukking « tijd van oorlog » in andere wetten dan de besluit-wet van 11 October 1916 zou hebben, op overbodige redenen van het bestreden arrest slaan; dat ze bijgevolg, van belang ontbloomt zijn;

Dat het vierde middel tegelijk noch in rechte, noch in feite opgaat;

Omtrent het vijfde middel: schending van artikel 8 en 11 der besluit-wet van 11 October 1916 en 97 der Grondwet:

Overwegende dat het bestreden arrest wordt verweten den aanlegger te hebben veroordeeld: a) alhoewel art. 8 en 11 der Besluit-wet van 11 October 1916, slechts het feit straffen dagbladen, vlugschriften, enz... *uit te geven of in openbare plaatsen of vergaderingen, bekendmakingen en inlichtingen te verspreiden van aard om een ongelukkigen invloed uit te oefenen op den geest der troepen en der bevolking*;

b) niettegenstaande uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt 1°) dat de beklaagde aan twee soldaten een dagblad heeft *overhandigd* waarvan niet bevestigd werd dat het bekendmakingen en inlichtingen behelsde welke het aangeklaagd karakter hadden; 2°) dat hij een enkele inlichting verspreid heeft bij een enkelen soldaat; 3°) dat het feit zou plaats gehad hebben op den openbaren weg:

Wat het eerste punt betreft:

Overwegende dat de aanlegger den tekst van art. 8 op onvolledige en onjuiste wijze aanhaalt; dat deze niet alleen het feit beteugelt « dagbladen enz. uit te geven » maar eveneens het feit « *op welke wijze ook in openbare plaatsen of vergaderingen, bekendmakingen enz. te verspreiden* »;

Wat het tweede punt aangaat:

Overwegende dat het bestreden arrest op bindende wijze vaststelt « dat de beklaagde te Seilles, op » 29 September 1939, eerst achtereenvolgens twee » soldaten op hun post, op den openbaren weg heeft » aangesproken, hun ieder heimelijk, een exemplaar » van een dagblad heeft gegeven dat door de overheid in beslag was genomen geweest en hen heeft » uitgenoodigd dat dagblad in 't geheim aan hun » kameraden voort te geven; daarna gepoogd heeft » aan een hunner te doen gelooven dat daden van » ongehoorzaamheid in zekere kantonnementen waren voorgekomen »; dat het arrest eraan toevoegt dat « door deze mededeeling, in de omstandigheden » waarin hij ze heeft gedaan, de beklaagde in een

» openbare plaats, een bekendmaking heeft verspreid van aard om de tucht welke in het leger » moet heerschen te doen wankelen, en zich heeft » plichtig gemaakt aan de inbreuk voorzien en be- » teugeld bij art. 8 en 11 der besluit-wet van » 11 October 1916 »;

Overwegende dat de rechter over den grond door aldus te statueeren de hierboven aangehaalde bepalingen heeft toegepast zonder van hun beteekenis af te wijken;

Dat het vijfde middel, noch in rechte, noch in feite opgaat;

Overwegende voor 't overige dat de bestreden beslissing werd geveld op een rechtspleging waarin de substantieele of op straf van nietigheid voorgescreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de uitgesproken veroordeelingen overeenkomstig de wet zijn;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening,

Veroordeelt den aanlegger tot de kosten.

160

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 31 Januari 1940.

Voorzitter: M. Pouppez de Kettenis.

Raadsheren: MM. Scheyvaerts en Mommaert.

Openbaar Ministerie: M. Ost.

Pl.: Mrs P. Veldekens en R. Marcq t/ P. Struye en L. Hayoit de Termicourt.

I. ECONOMISCHE REGLEMENTEERING. — K. B. Nr 62, 13 JANUARI 1935. — DOEL VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN UITVOERING.

II. VEREENIGING ZONDER WINSTGEVEND DOEL. — VOORWAARDEN VAN HAAR BESTAAN. — ONRECHTSTREEKSCH VORDEELEN NIET ONGEORLOOFT.

III. ECONOMISCHE REGLEMENTEERING. — « NIEUWE VOORTBRENGER ». — NIJVERHEID OPGERICHT TUSSEN DE BEKENDMAKING VAN HET VERZOEKSCHRIFT TOT REGLEMENTEERING EN HET K. B.

I. Op grond van het K. B. Nr 62 van 13 Januari 1935 betreffende het oprichten van een economische reglementeering van de voortbrenging en de verdeling mag door een K. B. van uitvoering rechtmatig het doel nagestreefd worden te verhinderen dat een groepeerings van vreemde voortbrengers zich in België zou vestigen om aan de Belgische voortbrengers de mogelijkheid te ontnemen met hen op de buitenlandse markten te wedijveren.

II. De juridische aard van een deelgenootschap wordt bepaald niet door het al of niet bestaan der hoedanigheid van handelaar in hoofde van de deelgenooten, noch door de private en persoonlijke beweegredenen die hem bij het stichten van het deelgenootschap bezielen, maar wel door het eigen voorwerp en de eigen bedrijvigheid van het deelgenootschap onafhankelijk van de inzichten der deelgenooten.

- III. *Het is volstrekt niet in strijd met den aard der vereeniging zonder winstgevend doel wanneer, tengevolge van haar bedrijvigheid, onrechtstreeks persoonlijke voordeelen voor hare leden worden bekomen. Dit beginsel dient toegepast op de vereeniging zonder winstgevend doel die opgericht is ten einde aan een groep nijveraars toe te laten de procedure te doen voorzien door het K. B. van 13 Januari 1935 op de economische reglementeering.*
- IV. *Uit de negatieve bepaling der vereeniging zonder winstgevend doel door art. 1 der wet van 27 Juni 1921 dient besloten dat het vrijstaat het karakter dezer vereeniging toe te kennen aan die vereenigingen die niet kunnen gerangschikt worden bij de handelsvennootschappen of de burgerlijke vennootschappen die beide een winstgevend doel nastreven.*
- V. *Als «nieuwe voortbrengers» in den zin van het K. B. Nr 62 van 13 Januari dienen beschouwd te worden diegenen die zich vestigen en hunne voortbrengst aanvangen sedert het indienen van het verzoekschrift tot economische reglementeering*
- VI. *De handelwijze van diegenen die een voortbrengst beginnen en een nijverheid vestigen na het wettelijk bekendmaken van een verzoekschrift tot economische reglementeering, geven blijk van een minachting der Belgische wet en van gevaarlijke inzichten tegenover de Belgische economische belangen.*

O. M. en L'Acide carbonique pur, La Compagnie industrielle d'Ans, Carbocide, La Carbonique Belge
t/ H., R., V. S., Carbrux.

A. De drie eersten :

Beticht van in het rechterlijk arrondissement Brussel, sedert den 20 Januari 1938 en voor den 15 Oktober 1938 : als dader, mededader of en door giften, beloften, misbruik van gezag of van macht rechtstreeks tot dit misdrijf aangezet te hebben : in overtreding van a. 20, 22, 25 K. B. n° 62 van 13 Januari 1935 en met a. 1, 2, 9 K. B. van 14 Januari 1938 in uitvoering van gezegd Koninklijk Besluit n° 62 genomen en houdende aanvaarding van een verzoekschrift ingediend door de vereeniging zonder winstbejag «Association des Fabricants d'Acide Carbonique gazeux, liquide et solide (Carbocide) zich niet bevindende in het geval van uitzondering voorzien bij a. 9 K. B. 14 Januari 1938;

a) hetzij de verplichting door K. B. van 14 Januari 1938 uitgebreid, beperking bevattende van de voortbrenging van vloeibaar of vast koolzuurstof en nieuwe voortbrengers zijnde in den zin van a. 20 van bovengemeld K. B. n° 62, zich gevestigd te hebben zonder de door dit a. 20 voorziene toelating des Konings gevraagd te hebben;

b) hetzij op den door a. 1 van K. B. van 14 Januari 1938 bepaalden datum van 11 Februari 1937 geen gevestigde installaties hebbende in den zin van a. 20 van gezegd K. B. en aldus geen de minste productievermogen hebbende op 11 Februari 1937 sedert den 20 Januari 1938 vloeibaar of vast koolzuur geproduceerd te hebben; dan wanneer het slechts aan de op datum van 11 Februari 1937, gevestigde voortbrengers toegelaten was alleen 60 % te produceeren van het productievermogen van hun op 11 Februari 1937 gevestigde installaties;

B. De vierde gedaagd als burgerlijk en hoofdelijk

verantwoordelijk voor de veroordeeling tot de boete en de kosten lastens betichten haar bestuurders, zaakvoerders, bestuur- of bewakingsbedienden die he tmsdrijf gepleegd hebben in de ambtsverrichtingen waarmede zij belast waren;

Gezien de beroepen ingediend op 11 Oktober 1939 door Hinrichs, Rommenholler, Van Sloten, de N. V. Carbrux en door het Openbaar Ministerie tegen de vier gedaagden tegen het vonnis uitgesproken (door 3 rechters) den 5 Oktober 1939 door de Rechtbank van Eersten Aanleg van het arrondissement Brussel dewelke, rechtdoende in correctioneële zaken, de feiten A a. bewezen verklaart;

Verwijst ieder der drie betichten tot eene geldboete van 1000 frank gebracht op 7.000 frank en solidairlijk tot de kosten van het proces beloopende in het geheel 4.327,39 frank ; eischbaar bij lijfswang waarvan den duur bepaald is op een maand voor ieder betichte;

Beveelt dat iedere geldboete verhoogd met 60 deciemien bij gebrek aan betaling binnen den wettelijken tijd zal mogen vervangen worden door eene gevangzitting van 3 maanden ; verklaart de maatschappij «Carbrux» burgerlijk en hoofdelijk verantwoordelijk met betichten voor de veroordeeling der boete en kosten lastens deze haar aangestelden die de schade veroorzaakt hebben in de ambtsverrichtingen waarmede zij belast waren;

Veroordeelt hoofdelijk beklaagden en burgerlijk verantwoordelijke partij als schadeloosstelling aan de burgerlijke partij 1 frank, de rechterlijke intresen en de kosten zijnde 113 frank 50;

Wat aangaat de drie andere burgerlijke partijen : Benoemt als deskundigen: HH. Eerculisse P., Professor aan de Hoogeschool te Brussel; Harvent, rekenplichtige te Bergen; Laisnez J., rekenplichtige te Elsene met de zending in 't vonnis vermeld; stelt de zaak onbepaald uit; voorbehoudt dienaangaande de kosten;

Geboekt te Brussel 14 Oktober 1939. Ontvangen 50 frank.

* * *

Gehoord het verslag gedaan door den Heer Voorzitter;

Gehoord de burgerlijke partijen in hunne middelen ontwikkeld door Meester Struye, advocaat en Mr Hayoit de Termicourt, advocaat;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord 1ste betichte in zijne middelen van verdediging ontwikkeld door Meester R. Marcq en Veldekens, advocaten;

Gezien het vonnis uitgesproken door de Rechtbank van Eersten Aanleg te Brussel in dato 5 Oktober 1939 en waartegen beroep;

Aangezien de 2e en 3e betichten, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet verschijnen;

Aangezien de beroepen regelmatig zijn naar den vorm.

I. Aangaande de openbare vordering :

Aangezien de eerste en vierde beroepers beweren dat het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1938 onwettig is en op hun niet toepasselijk is;

Dat zij deze bewering eenerzijds steunen op het feit dat dit besluit niet in geldige uitvoering van

het Koninklijk Besluit n° 62 in dato 13 Januari 1935 mocht genomen worden omdat het niet voor doel heeft den Belgischen uitvoer van koolzuur te bevorderen maar wel de mededinging van nieuwe voortbrengers op Belgisch gebied te verhinderen;

En anderzijds, in ondergeschikte orde, op het feit dat het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1938, in strijd met het voorschrift van artikel 1 van het K. B. n° 62, een reglementeering toepasselijk heeft gemaakt welke voorgesteld werd door een groepering bekleed met de burgerlijke rechtspersoonlijkheid;

Dat beroepers daarenboven het bestreden vonnis verwijten het artikel 20 van het Koninklijk Besluit n° 62 te hebben geschonden door aan de burgerlijke partij de toelating te hebben geweigerd om voort te brengen ten beloope van 60 % van haar voortbrengingsvermogen;

A. Wat betreft de wettigheid van het Koninklijk Besluit in dato 14 Januari 1938 ;

1° Over de beweerde machtsvervreemding :

Aangezien uit het advies van den Raad voor economische geschillen blijkt dat de burgerlijk verantwoordelijke partij N. V. «Carbrux» slechts een werktuig is in handen van een vreemde groepering welke besloten is drukking uit te oefenen op de Belgische voortbrengers, onder bedreiging deze op hun eigen markt te komen bestrijden, ten einde hun draconische verbintenissen op te leggen waarbij hun allen uitvoer in Holland zou ontzegd worden; dat haar inrichting het beslag op de Belgische markt ten bate van buitenlandse belangen voor einddoel heeft;

Aangezien aldus blijkt dat, zelfs indien de beperkende verklaring van beroepers mocht gevolgd worden, er nog zou moeten besloten worden dat het Koninklijk Besluit van uitvoering in dato 14 Januari 1938 diende om te verhinderen dat een groepering van vreemde voortbrengers zich in België zou vestigen om aan de Belgische voortbrengers de mogelijkheid te ontnemen met hen op de buitenlandse markten te wedijveren;

2° Over het gebrek van hoedanigheid der verzoevende beroepsvereniging «Carbocide» :

Aangezien beroepers staande houden dat de groepering gevormd onder benaming «Carbocide» voor doel heeft aan haar leden een stoffelijke winst te bezorgen; dat zij dus niet aan de voorgeschreven voorwaarden beantwoordt om een vereniging zonder winstbejag uit te maken, welke bekwaam zou zijn om de burgerlijke rechtspersoonlijkheid te verwerven;

Aangezien de verschillende beschouwingen welke zij voor dit verweer als bewijsmiddelen inroepen, elk afzonderlijk dienen onderzocht te worden;

Eerste bewijsvoeringsmiddel :

De deelgenooten van «Carbocide» zijn leden van eene naamloze vennootschap, waarvan de verrichtingen als handelsdaden dienen beschouwd te worden tenware dat het tegenbewijs hiervan geleverd werd; het afsluiten van het contract van deelgenootschap door de statuten vastgesteld, beteekent voor elken deelgenoot het voltrekken van een handelsdaad waarbij een winstdoel wordt nagestreefd, het doel

door «Carbocide» beoogd kan niet verschillen van het doel harer afzonderlijke leden en bestaat in het opzoeken, ten bate dezer leden van een stoffelijke winst, het deelgenootschap «Carbocide» moet aanzien worden als een afgevaardigde, een tusschenpersoon die de opdracht heeft de winst-bedoelingen der deelgenooten te verwezenlijken;

Aangezien de aard van een deelgenootschap, als zedelijk wezen beschouwd, bepaald wordt, niet door de hoedanigheid van handelaar of niet handelaar der deelgenooten noch door de private en persoonlijke beweegredenen die hen bezielen wanneer zij zich onderling verbinden, maar wel door het eigen voorwerp of door de eigen bedrijvigheid van het deelgenootschap afzonderlijk en onafhankelijk beschouwd van de inzichten en bedrijvigheid der deelgenooten; het deelgenootschap kan niet als handelsvennootschap aanzien worden, behalve wanneer het handelsdaden nastreeft (Resteau - Traité des sociétés anonymes, 2ème édition I, n° 138);

Aangezien zooals de Raad voor economische geschillen het aannam in zijn advies in dato 3 Juli 1937 : « ... Dat in werkelijkheid blijkt dat het deelgenootschap «Carbocide» opgericht werd met het » hoofddoel, zoo niet met het uitsluitend doel, de » door het K. B. n° 62 vereischte, vorderende groepeerings te vormen, en dat het feit van het bevorderen eener reglementeering der voortbrenging, » die met het algemeen belang moet overeenstemmen, niet onverenigbaar is met den vorm eener » vereniging zonder winstbejag, hoewel de leden » dezer groepering zich rechtstreeks door die » reglementeering persoonlijk voordeel kunnen verschaffen... »;

Aangezien men, zoowel in het doel der vereniging, door haar eigen uitwendige handelingen geopenbaard, als in haar door de statuten bepaald voorwerp, te vergeefs naar een maatschappelijke winst zou kunnen zoeken welke zij zou kunnen verwezenlijken hetzij bij wijze van periodische dividenden hetzij door het daarstellen van een reservefonds bestemd om, ter gelegenheid der vereffening van het deelgenootschap verdeeld te worden;

Aangezien de vereniging «Carbocide» alleen hoedanigheid had om het verzoekschrift voorzien bij art. 1 van het K. B. n° 62 in te dienen, geen harer leden daartoe gerechtigd zijnde;

Dat het onjuist is te beweren dat gezegde vereniging als lasthebber of volmachtdraagster zou gehandeld hebben;

Tweede bewijsvoering.

De vennooten van «Carbocide» hebben aan de vereniging voor doel gegeven gemeenschappelijke economische overeenkomsten af te sluiten; zulke bedrijvigheid beantwoordt niet aan het begrip van een ideaal en belangloos doel;

Aangezien de bedrijvigheid aan de vereniging «Carbocide» opgelegd geen handelskarakter daartelt en in zich zelf niet winstgevend is;

Aangezien het maatschappelijk voorwerp, zooals het door art. 2 der statuten bepaald wordt, de studie, de bescherming en de uitbreiding der beroepsbelangen voorziet;

Dat de private en persoonlijke profijten die ervan

voor de leden der vereeniging kunnen voortspruiten slechts het onrechtstreeksch gevolg dezer bedrijvigheid zijn; dat ze slechts door het ingrijpen van twee nieuwe factoren, van haar niet afhangelijke, kunnen bekomen worden, te weten het Koninklijk Besluit dat het verzoek tot reglementeering aanvaardt en hetwelk van ieder der leden die gezegde reglementeering nuttig en winstgevend maakt;

Aangezien dat, indien de vereeniging zelf geen winstgevend doel mag hebben, dit doel nochtans onrechtstreeksche voordeelen aan haar leden mag verschaffen;

Derde bewijsvoering :

De tekst van art. 1 der wet van 27 Juni 1921 laat niet toe aan de nijveraarsvereeningen welke de verdediging hunner economische belangen nastreven, de vormen voorzien door de wet op de vereeningen zonder winstgevend doel aan te nemen;

Aangezien uit de ontkennende bepaling der vereeniging zonder winstbejag door art. 1 der wet van 27 Juni 1921 dient besloten, dat het vrij staat dit karakter toe te kennen aan de vereeningen die niet kunnen gerangschikt worden bij de handelsvennootschappen of de burgerlijke vennootschappen welke de eene zoowel als de andere een winstgevend doel hebben;

Aangezien zooals hierboven reeds uiteengezet werd noch het voorwerp noch de eigenlijke bedrijvigheid der vereeniging «Carbocide», welke alleen in aanmerking mogen komen, in zich zelf een winstgevend aard hebben;

Aangezien het blijkt uit de verklaringen gedaan door den heer Senator Braun en den Minister van Justitie in den loop der parlamentsbesprekingen, dat er geen beletsel bestaat voor een beroepsvereeniging of voor een niet erkende mutualiteit die geen handelszaken verrichten zich onder het stelsel der vereeningen zonder winstbejag te rangschikken (Pas. 1921 blz. 328);

B. Betreffende de betwisting van het recht voor de N. V. «Carbrux», om ten beloope van 60% van haar voortbrengingsvermogen, producten te vervaardigen :

Aangezien, eenerzijds, beroepers beweren dat «Carbrux» het vervaardigen op 4 Juni 1937 heeft aangevangen; dat zij dus geen «nieuwe voortbrenger» was op 20 Januari 1938, datum waarop het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1938 in werking is getreden : dat art. 20 van het Koninklijk Besluit n° 62 geene beschikking inhoudt die zou toelaten een daad van voortbrenging van koolzuur ongeoorloofd te maken van af het van kracht worden van het K. B. van 14 Januari 1938, als wanneer zulks tot op dien datum geoorloofd was;

Dat, anderzijds, de burgerlijke partijen aanvoeren dat «Carbrux» ingericht zijnde, en haar voortbrenging aangevangen hebbende, na 11den Februari 1937, datum der bekendmaking van het verzoekschrift van «Carbocide» in het Belgisch Staatsblad, als «nieuwe voortbrenger» moet aanzien worden; dat bij gebreke daartoe door den Koning ge-

machtigd te zijn geworden, haar inrichting en haar voortbrenging ongeoorloofd zijn;

Aangezien de bepalingen van het K. B. van 14 Januari 1938, akte der uitvoerende macht, terugwerkende kracht mogen en moeten hebben binnen de perken waarin de akte van de wetgevende macht terugwerkt, hetzij in onderhavig geval, het Koninklijk Besluit n° 62 van 13 Januari 1935, wiens uitvoering ze verzekeren, dat ze door deze laatste akte gebonden zijn en haar voorschriften moeten naleven;

Aangezien artikel 19 van het Koninklijk Besluit n° 62 beschikt dat het uitvoeringsbesluit slechts de maatregelen van tenuitvoerlegging en van toezicht «vaststelt» vereischt door de uitbreiding der verplichtingen aangenomen door de aanvragende groepeerings, aan al de voortbrengers of verdeelers van een nijverheids- of handelstak; dat art. 20 insgelijks enkel «uitgebreide» verbintenissen vermeldt; dat die verplichtingen, inhoud van het Koninklijk Besluit n° 62, en diensvolgens der uitvoeringsbesluiten noodzakelijker wijze door den Minister in het Belgisch Staatsblad bekend zijn gemaakt geworden vooraleer de afvalligen konden onderzoeken of er voor hen plaats greep verzet aan te teekenen tegen dit ontwerp van verplichtingen, vooraleer de scheidsrechters of de Raad voor economische geschillen hun advies konden uitgeven, en dat het uitvoeringsbesluit getroffen en bekend gemaakt werd;

Aangezien een zekere tijdruimte verloopt tusschen het oogenblik der bekendmaking dezer verplichtingen en dit hunner bekrachtiging; dat in onderhavig geval het eerste verzoekschrift op 11 Februari 1937 werd bekend gemaakt in het eerste uitvoeringsbesluit slechts op 20 Januari 1938 in werking trad;

Aangezien de beperkingen aan de vervaardiging en verboden die deze verplichtingen behelzen nochtans dienen in acht genomen op den dag zelf der bekendmaking van gezegde verplichtingen; dat hetzelfde geldt voor de berekening van het getal en de belangrijkheid der «bestaande voortbrengers»; dat het inderdaad ijdel zou zijn dezen maatregel vast te stellen op den datum van het uitvoeringsbesluit; dat het in dit geval, aan verzetters zou voldoende zijn de vestiging van nieuwe voortbrengers te verwekken om de aanvaarding van het verzoekschrift te verhinderen, of hun toevlucht tot andere kunstmiddelen te nemen om de voorgestelde reglementeering ondoeltreffend te maken;

Indien de daden van inrichting en van voortbrengst door de burgerlijke verantwoordelijke partij vanaf 4 Juni 1937 tot op 19 Januari 1938 verricht, niet ongeoorloofd zijn, bij gebreke aan uitvoeringsbesluit, geven deze haar nochtans geen verkregen recht, maar moeten slechts aanzien worden als eenvoudige private belangen, twijfelachtige verwachtingen die de wet, die veronderstelt is getroffen te zijn in het algemeen belang, niet gehouden is te eerbiedigen;

Aangezien het feit zich in zulke voorwaarden te vestigen en voort te brengen enkel kan aanzien

worden als een roekeloze daad op eigen risico door haar vader begaan;

Aangezien het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1938 de voortbrenging van vloeibaar of vast koolzuur op 60% van haar bedrag op 11 Februari 1937 beperkt: dat het voor «Carbrux» het verbod insluit om van af den 20 Januari 1938 een hoeveelheid, hoe klein ook zij mocht wezen, van deze koopwaar te vervaardigen, vermits op 11 Februari 1937 haar fabriek nog niet gebouwd was en dat zij dus niets voortbracht;

Aangezien uit die beschouwingen spruit dat als «nieuwe voortbrengers» moeten aanzien worden diegenen die zich vestigen en voortbrengen sedert het indienen van het verzoekschrift: dat art. 20 van het Koninklijk Besluit n° 62 welk hunne verplichtingen bepaalt, op betichten, organen van de burgerlijk verantwoordelijke partij, toepasselijk is;

Aangezien het vaststaat dat betichten, door den Gouverneur der Provincie Brabant gewaarschuwd werden, dat de toelating door de Bestendige Deputatie verleend om hun fabriek op te richten, «Carbrux» niet dekte tegen het risico van een aanvraag tot toepassing van het Koninklijk Besluit n° 62 en dat vermelde toelating haar niet ontsloeg van de noodwendigheid de machtiging, voorzien door artikel 20, te bekomen; dat zij kennis hebben gehad, door de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van 11 Februari 1937 van de neerlegging door «Carbocide» van het verzoekschrift overeenkomstig de wet; dat zij overigens verzet tegen dit verzoekschrift hebben ingesteld;

Dat zij niettemin, zonder de voorziene machtiging te hebben, voortbrengen vanaf 20 Januari 1938 tot op 15 October 1938;

Dat zulke handelwijze van hunnentwege de aanduiding is eener diepe minachting der Belgische wetten, alsook eener uitdagende en zeer gevaarlijke gesteldheid tegenover de Belgische economische belangen;

Aangezien door elke daad van voortbrenging, betichten het misdrijf, bestaande in zich zonder toelating te vestigen, hebben gepleegd (Verbrek. 27-Juni 1927 Rev. dr. penal 1927, bl. 782, Brussel, 9 December 1904, Pas. 1905.II.304);

Aangezien de verschillende feiten, tusschen 1 Januari 1938 en 15 October 1938 gepleegd, de uitvoering van een enkel strafbaar inzicht uitmaken dat er dus een enkele straf dient toegepast;

Aangezien de feiten, door den eersten rechter ten laste van de betichten weerhouden, bewezen zijn gebleven maar dat de toegepaste straffen niet in verhouding zijn met hunne zwaarwichtigheid;

Aangezien de straffen, die hierna zullen bepaald worden eene juiste toepassing der strafwet uitmaken;

II. Over de burgerlijke vorderingen:

A. der vereeniging zonder winstbejag «Carbocide»;

Aangezien beroepers de ontvankelijkheid dezer aanstelling betwisten;

1) omdat zij niet uitgaat van een met burgerlijke persoonlijkheid bekleed rechterlijk wezen;

2) bij gebrek aan belang;

Aangezien de beweegreden volkomen gelijk aan

deze reeds hierboven uiteengezet wat betreft de openbare vordering, de beroepsgroepering «Carbocide» dient aanzien te worden als een vereeniging zonder winstbejag en bijgevolg als een burgerlijk persoon bekwaam om in rechte op te treden;

Aangezien de vordering tot herstelling der door een misdrijf veroorzaakte schade behoort aan wie die schade geleden hebben (art. 3 der wet van 17 April 1878);

Aangezien de betichting ten laste der betichten gelegd bestaat in het feit, zonder daartoe door den Koning gemachtigd te zijn geweest, inbreuk te hebben gemaakt op de economische reglementeering der voortbrenging van vloeibaar of vast koolzuur die door de burgerlijke partij was aangevraagd en die het voornaamste doel harer stichting schijnt te zijn geweest;

Aangezien vermelde partij in de door den eersten rechter toegekende som eene juiste vergoeding zal vinden voor de schade die haar door het misdrijf veroorzaakt werd;

B. van de andere burgerlijke partijen;

Aangezien betichte Hinrichs en de burgerlijke verantwoordelijke partij aan het vonnis a quo verwijten te hebben aangenomen, dat de burgerlijke partijen eene schade hebben geleden die gelijk was aan de winst die zij konden verwezenlijken met het verkoopen, tegen de door hen opgelegde prijzen, van al de hoeveelheden door de burgerlijke partij vervaardigd, alhoewel die hoeveelheden, volgens zij beweren, slechts werden verkocht uit reden van het dalen der prijzen ingevolge de tusschen voortbrengers bestaande mededinging; dat die prijs voor den 20 Januari 1938 vastgesteld op 1,80 fr. per kilo, door de tusschenkomst der vrije mededinging, normaal was; beslissen dat die prijs niet normaal was zou voor gevolg hebben aan het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1938 een terugwerkende kracht te geven, waartegen het Openbaar Ministerie opkomt;

Aangezien het blijkt uit de bestanddeelen der zaak, dat de prijs van 3,40 fr. per kilo, franco ten huize, in de voornaamste gemeenten of hunner bewoonde gedeelten, op het Ministerie van Economische Zaken was aanzien als zijnde een normale prijs op het tijdstip waarop het verzoekschrift werd ingediend, dat, behoudens buitengewone omstandigheden, geen prijsvermindering te voorzien was en dat die prijs overigens lager was dan deze in de naburige landen aangewend;

Dat in zijn tweede advies de Raad voor Economische geschillen uiteengezet heeft, dat de inbreuk op het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1938 de ontwikkeling eener ongewenschte mededinging voor gevolg gehad heeft; dat de verkoopsvoorwaarden bijna den inkoop prijs gevaarlijk evenaarden en zelfs dikwijls lager daalden;

Aangezien de tarievenstrijd door de beroepende vennootschap aangegaan, onder een schijnbare bezorgdheid vanwege vreemdelingen ten gunste der Belgische verbruikers een dumping manoeuvre verborg, hetwelk de Regeering geacht heeft te moeten tegenwerken;

Aangezien de schade door de burgerlijke partijen

geleden, en waarvan zij gerechtigd zijn herstelling te vorderen, niet diegene is welke uit de handelingen van beroepers voor 20 Januari 1938, zou kunnen voortvloeien maar enkel die welke voortspuit uit het door betichten en burgerlijk verantwoordelijke partij tusschen 20 Januari 1938 ongeoorloofd vervaardigen en verdeelen van koopwaren die de burgerlijke partijen geheel of gedeeltelijk aan het publiek hadden kunnen verkoopen tegen den door hen vastgestellten prijs, maar dat het Hof, niet meer dan den eerste rechter, over de noodige bestanddeelen beschikt welke zouden moeten toelaten van nu af de gegrondheid der bezwaren te waardeeren die de verdediging desaangaande vooruitzet; en om de hoogte van de schade te schatten;

Aangezien het betaamt eene stoffelijke vergissing betrekkelijk den datum der feiten, in de opstelling van de opdracht der deskundigen te herstellen;

Om die redenen,

Het Hof,

Gezien de wetsbepalingen vermeld in het vonnis a quo en daarenboven art. 24 der wet van 15 Juni 1935, 211 - 186 van het wetboek van strafvordering door den Heer Voorzitter ter zitting aangeuid;

Rechtsprekende op tegenspraak ten opzichte van den eersten betichte, van de burgerlijke verantwoordelijke partij en van de burgerlijke partijen, en bij verstek ten opzichte van den tweede en derde betichten;

en alle andere, meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt de beroepen naar den vorm;

Verklaart de openbare vordering en de burgerlijke vorderingen ontvankelijk;

I. Wat betreft de openbare vordering :

Bevestigt het bestreden vonnis behalve voor wat de hoogte der hoofdstraf aangaat;

Hervormend en verbeterend te dien opzichte, en uitsprekend met eenparigheid van stemmen, veroordeelt ieder der betichten tot eene geldboete van twintig duizend frank, en hoofdelijk tot de kosten van beroep begroot tot heden op 181,63 fr.

Zegt dat volgens art. 1 der wet van 27 December 1928, elke geldboete van 20.000 frank met 60 opdecimen zal verhoogd en dus op 140.000 frank gebracht worden;

Zegt dat bij gebrek aan betaling binnen den wettelijken tijd, elke geldboete zal mogen vervangen worden door een gevangzitting van drie maanden;

Verklaart de naamloze vennootschap «Carbrux» burgerlijk en hoofdelijk verantwoordelijk met de betichten voor de veroordeelingen tot geldboete en de kosten, uitgesproken ten laste van deze, hare bestuurders of zaakvoerders, die het misdrijf begaan hebben in de uitoefening der ambtsbedieningen waartoe zij aangesteld waren;

Zegt dat de lijfswang door den eersten rechter ten laste van betichten uitgesproken zal van toepassing zijn namelijk ten opzichte van den duur, op de kosten van beroep;

II. A. Wat betreft de burgerlijke vordering van de vereeniging zonder winstbejag «Carbocide» :

Bevestigt het vonnis a quo;

Veroordeelt hoofdelijk de betichten met de burgerlijke verantwoordelijke partij tot de kosten van beroep begroot tot heden : op 5 frank.

B. Wat betreft de vorderingen van de andere burgerlijke partijen :

Geeft akte aan de burgerlijke partijen van hunne voorbehouden;

Bevestigt het vonnis a quo; zegt nochtans dat de opdracht van de deskundigen in de volgende bevoordingen zal verbeterd worden :

« Na alle inlichtingen te hebben ingewonnen het » bedrag van het volledig nadeel door de burgerlijke » partijen geleden te bepalen vanaf 20 Januari 1938 » tot 15 October 1938 »;

Veroordeelt hoofdelijk de betichten met de burgerlijk verantwoordelijke partij tot de kosten van beroep begroot tot heden : voor de N. V. L'Acide Carbonique Pur op 5 frank;

Voor de N. V. Cie Industrielle d'Ans, op 5 frank;

Voor de N. V. «La Carbonique Belge», op 5 fr.

161

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

1e Kamer. — 1 Juli 1939.

Voorzitter : M. J. Van Ginderachter.

Pleiters : Mrs Piret en Michiels.

BEWIJS. — ART. 1282 B.W. (OORSPRONKELIJKE TITEL).

1. Met de «oorspronkelijke» titel waarvan sprake in art. 1282 B.W. wordt beoogd het geschrift dat het eenig schriftelijk bewijs der schuldordering uitmaakt.
2. Het houden van den oorspronkelijken titel door den schuldenaar brengt geen vermoeden «juris et de jure» van vrijwillige overgave van den titel mede, maar een vermoeden «juris tantum» dat door tegenbewijs kan weerlegd worden.
3. De last van het tegenbewijs berust op den schuldeischer.
4. Het vrijwillig karakter der overgave van den titel bewezen zijnde, komt het vermoeden «juris et de jure» der bevrijding tot stand.

Triest t/ De Somer.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten ;

Gezien de stukken, namelijk het verstek vonnis 28 Februari 1938 ;

Overwegende dat de zaken, ingeschreven onder nummers 6729 en 6749 van de algemeene rol samenhangend zijn;

De rechtbank, voegt die zaken samen en er over beslissende bij een en hetzelfde vonnis :

De rechtbank geeft vooraf aan eischer op verzet akte hiervan dat hij, in termen van pleidooi, verzaakt aan de dagvaarding van 15 Maart 1938 en

aanbiedt de kosten dezer te dragen ;

Overwegende dat bij verzoekschrift dd. 23 Maart 1938, Alfred Triest tijdig en regelmatig in verzet is gekomen tegen bovengemeld vonnis-bij-verstek, de rechtbank, ontvangt het verzet en opnieuw beslissende :

Overwegende verder dat bij akte van notaris De Weerdt te Aalst i.d. 4 April 1932, geboekt te Aalst, den 14 April 1932, boek 647, blad 99, V. 1 ; ontvangen 384,78 fr. ; de ontvanger (get.) Van Quicborn ; de weduwe Triest-De Somer, en hare vier kinderen : a) Louisa, b) Alois, c) Sylvie-Marie en d) Marie-Clemence, aan hunnen zoon en broeder Alfred Triest afstonden al hunne gerechtigheden in een huis en sommige roerende voorwerpen ; dat die afstand werd gedaan mits 58.300 fr., waarvan 37.030,40 fr. in vollen eigendom en 1384,87 fr. in vruchtgebruik toekwamen aan de moeder, die ze ten titel van geldleening aan 3% 's jaars in handen van haren zoon liet ;

Overwegende dat de oorspronkelijke vraag strekt tot de terugbetaling van dat bedrag van 37.030 fr., verminderd op 37.000 fr. en ook tot betaling der interesten daarop vervallen alsmede tot betaling der interesten op de som van 1384 fr., steeds van af 1 October 1937 ;

Overwegende dat verweerder Alfred Triest eene schuldbekentenis voorbrenkt door hem ondertekend ; dat hij aanvoert dat die akte-schuldbekentenis de oorspronkelijke onderhandsche titel is van kwestieuze schuld ; dat vermits dat geschrift hem vrijwillig door zijne moeder werd overhandigd, het bezit er van «juris et de jure» een wettelijk vermoeden van bevrijding daarstelt ;

Overwegende dat aanlegster, Weduwe Triest-De Somer, van haren kant een insgelijks ondertekend afschrift dier akte-schuldbekentenis voorbrenkt ; dat zij bovendien loochent die schuldbekentenis vrijwillig te hebben afgegeven ;

Overwegende dat de regel bedongen bij art. 1282 B.W. gesteund is op de gedachte dat een schuldeischer — die zich ten bate van zijn schuldenaar ontmaakt van eene akte die de eenige titel van zijn recht uitmaakt — aldus met zekerheid zijn inzicht te kennen geeft nimmer meer op dat recht aanspraak te maken ; dat daaruit volgt dat een geschrift slechts als «oorspronkelijke titel» kan doorgaan, indien er geen andere schriftelijke bewijzen van schuldvordering bestaan ;

Overwegende dat kwestieuze schuld niet enkel bewezen is door de akte-schuldbekentenis in 't bezit van verweerder maar ook door het geschrift in handen van eischeres ; dat om de bewijskracht van dat geschrift te ontzenuwen het niet volstaat, zonder meer, te zeggen — zooals Alfred Triest het doet — dat kwestieus geschrift slechts een duplicata is bij het verlijden van de akte dd. 4 April 1932 aan notaris De Weerdt ter hand gesteld doch geenszins bestemd om als bewijsmiddel der geldleening te dienen ;

Overwegende dat luidens art. 1352 B.W. geen bewijs tegen een wettelijk vermoeden toegelaten is alswanneer op grond van dit vermoeden de wet

zekere akte vernietigt of rechtsvorderingen onzegt, ten ware de wet het tegenbewijs voorbehouden hadde ; dat art. 1282 B.W. geen tegenbewijs voorbehoudt ; dat derhalve het juist is te zeggen dat de vrijwillige overgave van den oorspronkelijken titel «juris et de jure» de bevrijding van schuld ten bate van den schuldenaar bewijst ;

Overwegende dat men daaruit echter niet afleiden mag dat het houden van den titel door den schuldenaar, ook «juris et de jure» het vermoeden der vrijwillige overgave meebrengt ; dat het houden van den titel in voordeel van den schuldenaar slechts een weerlegbaar vermoeden van vrijwillige overgave daarstelt ;

Overwegende dat het tegenbewijs ten laste komt van den schuldeischer (Pothier, uitgave Dupin, Oblig. N° 609, Demolombe T. 28, Nr 421, Arntz. T. III Nr 230, Thiry T. III Nr 78, Beltjens art. 1282, Nr 18, Larombière, art. 1282, Nr 11, Aubry et Rau T. IV. par 323, Baudry et Barde T. II, Nr 1781, gansch de rechtsleer en rechtspraak) ;

Overwegende dat de alleenstaande zienswijze van Laurent (Boek 18 Nr 355) — die beweert dat in geval van ontkenning van wege den schuldeischer, het bewijs der vrijwillige overgave moet geleverd worden door den schuldenaar — wel is waar berust op eene logische bewijsvoering, doch niet kan toegetreden worden daar zij niet strookt met de Voorbereidende Werkzaamheden die ontegensprekelijk bewijzen dat art. 1282 B.W. de rechtsleer van Pothier opneemt en deze van Boiceau — door Laurent vooruitgezet — verwerpt ;

Overwegende dat, indien het houden van den titel door den schuldenaar de vrijwillige overgave vermoeden laat, dat vermoeden nochtans ter zake is weerlegd indien men inziet : 1°) dat Alfred Triest niet aanduidt uit welke bezwarende of kosteloze oorzaak de bevrijding zijner schuld voortvloeit en dat, ondervraagd nopens het tijdstip, de omstandigheden en de herkomst der gelden hij enkel antwoordt dat de overgave der titels niet noodzakelijk eene betaling veronderstelt ; 2°) dat uitgesloten is eene gifte die de geefster zonder bestaansmiddelen zou laten en de andere kinderen onrechtmatig benadeelen ; 3°) dat, vooraleer art. 1282 B.W. in te roepen, Alfred Triest ontkende ooit van zijne moeder de gelden verkregen te hebben waarvan hij thans beweerd bevrijd te zijn ; 4°) dat van af 1932 tot October 1937 de moeder bij haren zoon Alfred heeft ingewoond en dat de schuld niet eischbaar of minstens niet opgeëischt zijnde het niet waarschijnlijk voorkomt dat de terugbetaling er van tijdens die tijdruimte is geschied ; 5°) dat gedurende die periode van samenwoning Alfred Triest nooit aan zijne moeder eenig onderhoudsgeld heeft gevraagd maar dat, zoodra deze laatste was heengegaan, hij haar vroeg terug te komen onder bedreiging — in geval van weigering en enkel voor dat geval — tegenover haar een dagelijksch onderhoudsgeld van 20 fr. op te eischen ;

Overwegende dat al die omstandigheden de waarschijnlijkheid doen voorkomen van de gezegdens der moeder die beweert dat haar zoon niet bij mid-

del van eene vrijwillige overgave in 't bezit is gekomen van den titel der schuldvordering ;

Overwegende dat al deze feiten in hun geheel beschouwd ten volle het vermoeden weerleggen voortvloeiende uit het houden van den titel door den schuldenaar ;

Overwegende dat 't voorgebrachte kwijtschrift van 8 September 1932 de terugbetaling bewijst eener som van 5.000 fr. welke hoeft afgetrokken te worden van de hoofdsom, beloopende tot 37.000 fr. ; dat de beweringen van eischeres strekkende tot het verwerpen van de bewijskracht van dit geschrift niet kunnen weerhouden worden gezien de bepaling van art. 1341 B.W. ;

Overwegende dat luidens de bewoordingen van het kontrakt tusschen partijen gesloten in de gerechtskosten dienen begrepen te worden eene som «ex aequo et bono», op 1.500 fr. geraamd, voor kosten van raadsman ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere en tegenstrijdige besluitselen verwerpende, veroordeelt verweerder Alfred Triest om aan eischeres te betalen eene som groot 32.000 fr. met de intresten aan 3% 's jaars te rekenen van 1 October 1937, alsmede de intresten aan 3% op de som van 1384 fr. van af zelfden datum, alsook eene hoofdsom van 1.500 fr. voor kosten van raadsman, meer de gerechtelijke intresten op al deze sommen, van af den datum der dagvaarding (31-1-1938) ;

Ontzegt aan eischeres het meer gevorderde als ongegrond en veroordeelt Alfred Triest tot al de gerechtskosten, begroot op, ongerekend de kosten van expeditie van onderhavig vonnis ;

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg, uitgenomen wat de kosten betreft.

162

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5de Kamer — 30 Juni 1939.

Voorzitter : M. Anthonis.

Op. Min. : M. Rubens.

Pl. : Mrs Verheyden en Rijckmans.

ONROERENDE GOEDEREN DOOR BESTEMMING. — MEUBELN. — HANDELSEXPLOITATIE. — KINEMA — VOORWAARDEN.

Roerende voorwerpen die deel uitmaken van een handelsexploitatie verliezen slechts hun roerend karakter indien zij niet enkel de uitbating vergemakkelijken maar werkelijk noodzakelijk zijn tot de exploitatie welke zonder hen niet mogelijk of ten minste niet winstgevend zou zijn.

Cinema Rex t/ Princeps Films.

Aangezien de vraag strekt tot het hooren zeggen voor recht dat de roerende beslagname van 8 Fe-

bruari 1939 ten verzoeken van verweerster gelegd nietig is en verweerster te veroordeelen er handlichting van te geven ;

Aangezien de vraag zich steunt op het feit dat de aangeslagene meubelen die deel uitmaakten van eene cinema-exploitatie en de bureelen stoffeerden in den eigendom geplaatst werden met het doel tot de handelsexploitatie te dienen en bijgevolg hun roerend karakter hadden verloren omdat ze beantwoorden aan een onbetwistbaar en werkelijk nut voor de uitbating van het fonds ;

Aangezien de beslagname sloeg op de meubeleering van 3 plaatsen : eene receptie-vergaderzaal en twee bureelen en de aangeslagen meubelen bestonden in tafels en luxe-zetels, schilderijen, tapijten, met bureelmeubelen ;

Aangezien het er dus niet gaat over de menbeleering der cinemazaal maar enkel over de meubelen welke aangehechte plaatsen stoffeeren ;

Aangezien het kenmerk van werkelijk en onbetwistbaar nut voor de uitbating van het fonds, zoo moet verstaan worden dat niet enkel de meubeleering de uitbating vergemakkelijkt maar dat ze noodzakelijk is tot de exploitatie welke zonder deze niet mogelijk of ten minste niet winstgevend zou zijn ;

Aangezien al vooreerst dient opgemerkt dat het gaat over drie plaatsen waarvan de eene als receptie- en vergaderzaal dient en meubelen van zekere luxe vertoont, het eenig nut in de exploitatie dezer zaal is de vergadering van den beheerraad ; zulke bestemming in het complex bewijst maar al te goed dat men hier te doen heeft met de bemeubeling eener zaal welke geen noodzakelijk nut voor de uitbating vertoont, maar veeleer beantwoordt aan eene zekere uitstalling van pronk en voornaamheid ;

Aangezien voor de andere meubeleering welke de twee bureelen betreft deze ook niet in volstrekte noodzakelijkheid aan de uitbating beantwoorden daar bureelwerk, voor hetgeen eene kinema-uitbating aangaat tot weinig uitbreiding verleent ;

Aangezien men bezwaarlijk zeggen kan dat de aangeslagen meubelen derwijze noodzakelijk zijn tot de exploitatie van de kinemazaal dat zonder deze de zaak niet meer winstgevend zijn zou ;

Aangezien bijgevolg de vraag als ongegrond voorkomt en dient afgewezen ;

Aangezien wel is waar aanlegster gelden doet dat tijdens een tweede onroerend beslag de verschuldigde bedragen zijn afbetaald geweest en bijgevolg de handlichting van huidige roerende inbeslagname ook dient gegeven, dat nochtans dit buiten het verdrag der rechterlijke dagvaarding gaat welke enkel de handlichting vervolgt als gevolg der nietigheid van het beslag van meubelen, onroerend bij bestemming ; dat de rechtbank overigens in het beslechten van huidig geding geene rekening of toepassing dient te doen van hetgeen in andere rechtsgedingen is voorgevallen ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord den heer Rubens, substituut van den Prokureur des Konings in zijn gelijkvormig advies in openbare zitting gegeven ;

Geeft akte aan aanlegster dat zij het geding

schat op 12.500 fr. om te voldoen aan de wetten der bevoegdheid en den aanleg ;

Wijst aanlegster af van hare vraag, als ongegrond ;

Veroordeelt ze tot de kosten.

163

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

Kortgeding. — 15 September 1938.

Voorzitter : M. L. D'Hoedt.
Referendaris : M. Ed. Maertens.
Pleiters : Mrs Van Mieghem en Claeys.

ONEERLIJKE MEDEDINGING. — HANDELSOP-
SCHRIFT. — FAMILIENAAM. — GEMEENTE-
NAAM. — VOORWAARDEN VAN GEBRUIK.

*De eigenaar van een handelsopschrift met zijn familie-
naam mag altijd aan derden het handelsgebruik van
zijn naam verbieden. Hij mag zelfs aan hen, die den-
zelfde naam dragen, opleggen de noodige bijvoeg-
sels in deze benamingen aan te brengen om verwar-
ring te voorkomen.*

*Voor wat de opschriften met een gemeentenaam betreft
steunt het eigendomsrecht op het eerste bezit en niet
op het nederleggen van het opschrift ter griffie.*

*Dit eigendomsrecht wordt begrensd door de uitge-
strektheid van de verkoopsmacht van de handelszaak,
door de mogelijkheid van kleinteel, op voorwaarde
dat de namaker het uitzicht van den gevel niet nage-
bootst heeft.*

Niels t/ Van Ryckeghem.

Aangezien eischer vraagt dat het verweerder zou bevolen worden zijn uithangbord of opschrift Brasserie Canterbury te verwijderen, dat hij op zijne uitbating in een deel van het Grand Hotel te Knokke, gesteld heeft, en alle strooibriefjes en reclamen desbetreffende te vernielen ;

Vordering gesteund op het bezit van deze benaming te Brussel, dat in 1929 en '30 ter griffie van de Handelsrechtbank van Brussel nedergelegd werd, op de verwarring die noodzakelijk bij de cliënteel ontstaat door het gebruik van denzelfden naam, en op de omstandigheid dat verweerder en zijn personeel beweerd hebben dat de uitbating van Knokke dezelfde is als die van Brussel ;

Aangezien verweerder deze laatste bewering loochent en dat zij niet bewezen is ;

Aangezien verweerder beweert dat het de gewoonte is dat eet- en drankgelegenheden, in verschillende gemeenten gelegen, denzelfden naam dragen, zoodat niemand zal denken dat zij aan denzelfden eigenaar toebehooren ;

Aangezien er dient een onderscheid gemaakt te worden. Dat voor wat de opschriften met een familienaam van den eigenaar, — persoon of vennootschap —, het eigendomsrecht onbeperkt is ;

dat de eigenaar altijd aan vreemden, het gebruik van zijn naam mag verbieden ;

Dat hij, zelfs aan hen, die denzelfden naam dragen, mag opleggen dat zij de noodige bijvoegsels in de benaming brengen, opdat er geen verwarring zou mogelijk zijn ;

Dat voor wat de opschriften betreft met de naam van een gemeente, het eigendomsrecht alleenlijk steunt op het eerste bezit, en niet op de nederlegging van het opschrift ter griffie, wat slechts is voorzien voor de handelsmerken en geen rechterlijk nut bezit voor de opschriften ;

Dat dit eigendomsrecht begrensd wordt door de uitgestrektheid van de verkoopsmacht van de handelszaak, door de mogelijkheid van klandizie, zoodat eischer, te Brussel gesteld in het Hotel Canterbury Nord, verweerder niet kan beletten aan zijn drankhuis te Knokke denzelfden naam Canterbury te geven ; dat Knokke gansch buiten den economischen kring van een Brusselsch hotel of taverne valt en het gebruik van deze benaming hem niet kan schaden ;

Dat dit beginsel algemeen toegepast wordt en het door verweerder ingeroepen gebruik verklaart ;

Aangezien niemand zal denken dat de Brasserie Canterbury, ingericht in het Grand Hotel zelf, aan dezelfde inrichting toebehoort als de Taverne Canterbury, die ingericht is in Hotel Canterbury te Brussel, indien verweerder hetzelfde uitzicht aan zijn gevel niet heeft trachten te geven, wat ook niet gebeurd is, zoodat er geen gevaar van verwarring bestaat ;

Dat verweerder alleenlijk bijgeschilderd heeft : Dégustation des Bières X... et Y..., doch dit het geval is voor vele herbergen ;

Om deze redenen :

Verwerpt de Voorzitter de vordering als ongegrond ;

Art. 2, 34, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

164

WERKRECHTERSRAAD TE BRUSSEL

Kamer voor Bedienden. — 25 Juni 1939.

Voorzitter : M. J. Van Tuyn.
Rechtskundig Bijzitter : M. A. Sneyers.
Pl. : Mters Bruneel R. (Antwerpen) en J. Allard.

TAALGEBRUIK IN GERECHTSZAKEN. — DIENST-
CONTRACT. — OPZEG. — REISKOSTEN.

1. De beschikkingen der wet op het taalgebruik in gerechtszaken zijn van openbare orde.
2. De opzegbrief van onmiddellijke afdanking moet nauwkeurig de grieven aanduiden, zoo niet is hij zonder waarde.
3. Vergoedingen van reisonkosten mogen bij het berekenen der schadevergoeding niet in aanmerking komen. Het is slechts de terugbetaling eener uitgave en dus geen bezoldiging.

Raeymaeckers t/ Olivier.

Herzien het proces-verbaal van het Verzoeningsbureau in datum van 24 Maart 1939 ;

Gezien de dagvaarding in datum van 3 April 1939; Aangezien de vraag strekt tot de betaling der som van 3.574,45 fr. voor kommissieloon en schadevergoeding wegens ongegronden onmiddellijken opzeg;

Overwegende dat verweerder, door zijn raadsman mondelings gevraagd heeft dat, aangezien dat hij de Nederlandsche taal niet kent, het vonnis in de Fransche taal zou opgesteld worden; dat aanlegger er in toestemt;

Overwegende dat dit strijdig is met de beschikking der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Overwegende, inderdaad, dat de aanvraag tot wijziging der taal des gedings dan alleen mondelings mag ingediend worden, wanneer de verweerder in persoon verschijnt en niet vertegenwoordigd is door een mandataris of raadsman;

Overwegende, dat de formaliteiten welke betrekking hebben op de toepassing der bovengezegde wet, van openbare orde zijn, dat ze diensvolgens stipt moeten nagevolgd worden, zelfs als de aanlegger niet tegen eene overtreding kant;

Overwegende, diensvolgens dat het onderhavig vonnis in de Nederlandsche taal dient opgesteld te worden;

Overwegende dat de eischer de verscheidene sommen welke hij eischt, wegens achterstallig kommissieloon en vergoeding uit hoofde van onmiddellijke en ongewettigde afdanking, niet op voldoende wijze, in het inleidend exploit bepaalt, dat, het behoort hem diensvolgens te ondervragen;

Wat betreft de vergoeding uit hoofde van onmiddellijke afdanking;

Overwegende dat aanlegger, op 16 Februari 1939, onmiddellijk werd afgedankt, dat verweerder hem; op gezegden datum, den volgenden aangeteekenden brief geschreven heeft: « Veuillez prendre note que » conformément aux prescriptions de l'article quatre » torze de la loi du sept août mil neuf cent vingt » deux, je vous donne immédiatement congé sans » plus aucun préavis, ni indemnité. Comme votre » activité baissait très fort, je vois ai, il y a, deux » mois, donné votre préavis. Vous vous êtes sans » doute imaginé vivre trois mois sur mon compte » en ne faisant plus rien. En réduisant volontairement » votre chiffre d'affaires vous avez manqué » à vos devoirs au sens de la loi et me forcez à » réaliser l'intégralité de mes droits.»;

Overwegende dat verweerder beweert dat hij aanlegger afgedankt heeft omdat deze sedert twee maanden verzuimd had zijn cliënten te bezoeken, dat deze reden stilzwijgend is gegeven in den bovenvermelden brief;

Maar overwegende dat volgens de beschikking van artikel 14 der wet van 7 Oogst 1922 de redenen om afdanking op nauwkeurige wijze dienen vermeld te worden, in den aangeteekenden brief door de wetsbepaling voorzien, opdat de opgezegde partij een juiste kennis zou hebben van de grieven der andere partij;

Overwegende dat, de werkgever die zijn bediende wegens nalatigheid afdankt de feiten welke deze

grieven bewijzen in den aangeteekenden brief moet bepalen;

Overwegende da tverweerder dit verzuimd heeft, en dat de aangeteekende brief van 15 Januari 1939, niet aan de beschikking van artikel 14 der wet van 7 Oogst 1922, beantwoordt;

Overwegende dat daaruit volgt dat aanlegger als afgedankt zonder redenen dient aanschouwt te worden;

Overwegende wel is waar dat verweerder in zijn mondelinge conclusies de aandacht van den Raad vestigt op zekere nalatigheden vanwege den aanlegger en op het feit dat deze aan de Firma Sutterlin te Parijs zou geschreven hebben om hem te benadeelen maar dat noch van gezegde nalatigheden, noch van het laatste feit mag rekening gehouden worden om reden dat er geen sprake van is in den aangeteekenden brief van 15 Januari;

Overwegende dat uit de termen van artikel 14: « peuvent seuls être invoqués pour justifier les conclusions, des motifs notifiés par lettre recommandée » expédiée dans les trois jours » volgt, dat feiten die een der partijen inroept in haar conclusies niet mogen in acht genomen worden om een afdanking te wettigen, dat zulks de rechtspraak is;

Overwegende dat daaruit volgt dat aanlegger, in princip, recht heeft op de geëischte vergoeding;

Overwegende dat deze dient geschat te worden;

Overwegende da tpartijen het niet eens zijn nopens de vraag of de vergaeding welke verweerder aan aanlegger moest betalen voor reiskosten (spoorwegabonnement) deel uitmaakt van de maandelijksche bezoldiging die het hoofdbestanddeel is der vergoeding;

Overwegende dat deze vraag, op ontkenende wijze dient beantwoord te worden;

Overwegende, inderdaad, dat slechts de verscheidene voordeelen van de bediendenovereenkomst die de naard hebben eener bijbezoldiging, bestanddeelen der vergoeding wegens afdanking uitmaken;

Overwegende dat een vergoeding wegens reiskosten dien aard niet heeft maar wel dien van een terugbetaling van uitgaven;

Overwegende dat zulks de rechtsleer en de rechtspraak zijn; (Zie Wauwermans, « Le contrat d'Emploi »:

« Il faut exclure de la rémunération tout ce qui » est le remboursement de frais exposés par l'employé, tout ce qui est le remboursement de frais, » dépenses professionnelles»; en Thoumsin-Saintenoy et Schueler: « Le contrat d'Emploi: « les frais » de voyage ne doivent pas entrer en ligne de compte » ils ne constituent pas un accessoire de la rémunération »; Zie ook: Werkrechtssraad te Charleroi, 6 Maart 1930; Rechtspraak omtrent Werk- en Dienstverhuring, d. III, blz. 61 en Werkrechtssraad van Beroep te Antwerpen, 11 Juli 1930; op. cit. d. VIII, blz. 31, en Werkrechtssraad te Antwerpen, 19 Juli 1933, op. cit., d. IX, blz. 143);

Overwegende dat daaruit volgt dat voor aanleggers vergoeding, slechts dient rekening gehouden te worden met zijn kommissieloon;

Overwegende dat het behoort het gemiddeld bedrag der maandelijksche kommissieloonen van aanlegger gedurende den termijn van 12 maanden, die

den datum zijner afdanking voorafging, vast te stellen;

Om deze redenen :

De Raad,

Gezien de artikel, 4, 34, 37 en 41, der wet van 15 Juni 1935;

Vonnis vellende na verhoor der partijen;

Zegt dat onderhavig vonnis in het Nederlandsch moet opgesteld worden;

Beveelt aan de partijen in persoon te verschijnen ter zitting van 12 Juli 1939;

Beveelt aan eischer het bedrag der commissieloonen en der vergoeding wegens afdanking te bepalen;

Beveelt aan de twee partijen op gezegde zitting hun comptabiliteitsboeken en commissieloonrekeningen voor te leggen;

Kosten voorbehouden.

165

WERKRECHTERSRAAD TE BRUSSEL

Kamer voor Bedienden. — 11 Oogst 1939.

Voorzitter : M. J. Van Tuyn.

Rechtskundig Bijzitter : M. A. Sneyers.

Pl. : Mters R. Bruneel (Antwerpen) en J. Allard.

TAALGEBRUIK IN GERECHTSZAKEN.

De eisch tot wijziging der taal van het geding mag opgeworpen worden in «limine litis», voor elk ander verweer of exceptie.

Raeymaeckers t/ Olivier.

Herzien het vonnis in datum van 21 Juni, 1939;

Overwegende dat verweerder te rzitting waarop de partijen in persoon verschenen zijn, gevraagd heeft dat de Fransche taal voor het geding zou gebruikt worden;

Overwegende dat dien eisch niet ontvankelijk is om reden dat volgens artikel 5 der wet van 15 Juni 1935, de eisch tot wijziging der taal van een geding «in limine litis» moet ingediend worden voor elk verweer of exceptie;

Overwegende dat het uit de verklaringen der partijen blijkt dat verweerder de volgende sommen aan eischer verschuldigd is :

1° voor achterstallige commissie : 1.275 fr.;

2° voor vergoeding wegens afdanking, 2.000 fr.;

Om deze redenen :

De Raad;

Gezien de artikels 4, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Verwerpt den eisch van verweerder aangaande het gebruik der Fransche taal;

Veroordeelt verweerder de volgende sommen aan den eischer te betalen: 1.275 fr. wegens achterstallig commissieloon, en 2.000 fr. wegens afdanking;

Veroordeelt hem tot de kosten geraamd op de som van 37,40 fr. en tot de gerechtelijke intresten;

Vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle middelen van beroep, zonder borgstelling tot 800 fr. mits borgstelling voor het overige.

WETGEVING

KONINKLIJK BESLUIT van 8 Maart 1940 tot inrichting van het Bestuur van de Veiligheid van den Staat.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.
Herzien onze besluiten van 7 Februari 1927, 7 December 1927, gewijzigd bij Ons besluit van 2 December 1932 (inrichting en kaders van Landsverdediging) ;

Herzien Onze besluiten van 16 Maart 1929, 15 April 1938 en 15 Juni 1939 tot wijziging van de ambtenarenkaders van de Departementen van Landsverdediging en van Justitie ;

Herzien Ons besluit van 15 Mei 1936 waarbij de artikelen V° en XII° van het reglement tot inrichting van het Ministerie van Justitie worden gewijzigd ;

Herzien Ons besluit van 27 Mei 1937 waarbij sommige bevoegdheden van de 1° directie van het 3° algemeen bestuur van het Ministerie van Justitie worden overgedragen op den generalen staf van het leger ;
Gelet op Ons besluit van 26 Augustus 1939 betreffende de mobilisatie van het leger ;

Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Tot den bij koninklijk besluit vastgestelden datum voor het weder op voet van vrede brengen van het leger, zullen navermelde diensten van het 3° algemeen bestuur van het Ministerie van Justitie overgebracht worden naar het Ministerie van Landsverdediging :

1° directie : Veiligheid van den Staat ;

2° directie, 3° sectie : Dienst van toezicht, bewaking der grenzen. Inspectie van de politiediensten aan de grenzen.

Die diensten voeren in het Ministerie van Landsverdediging, de benaming «Bestuur van de Veiligheid van den Staat».

Art. 2. De directeur-generaal, administrateur van de Openbare Veiligheid, neemt de leiding van dit bestuur waar, en voert den titel van «Administrateur van de Veiligheid van den Staat». Hij is geplaatst onder het gezag van den Minister van Landsverdediging.

Art. 3. De bevoegdheden toeventreuwd aan den generalen staf van het leger bij Ons besluit van 27 Mei 1937 en het kader der burgerlijke ambtenaren en beampten ingesteld bij hetzelfde besluit, worden overgebracht naar het bestuur van de Veiligheid van den Staat bij het Ministerie van Landsverdediging.

Art. 4. Het 3° algemeen bestuur van het Ministerie van Justitie voert de benaming «Bestuur van vreemdelingenpolitie en Gerechtelijke Identificatie».

Art. 5. Onze Ministers van Justitie en van Landsverdediging zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 8 Maart 1940.

KONINKLIJK BESLUIT van 9 Maart 1940 tot bevoegdheid van den administrateur van de Veiligheid van den Staat.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.
Herzien Ons besluit van 25 Januari 1890 houdende reglement tot inrichting van de hoofdbesturen van het Ministerie van Justitie ;

Gelet op Ons besluit van 26 Augustus 1939 betreffende de mobilisatie van het leger;

Gelet op Ons besluit van 8 Maart 1940 houdende overbrenging der diensten van de Veiligheid van den Staat, van het Ministerie van Justitie naar het Ministerie van Landsverdediging;

Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Tot den bij koninklijk besluit vastgestelden datum voor het weder op voet van vrede brengen van het leger, is de administrateur van de Veiligheid van den Staat bijzonder belast met het toezicht over de uitvoering van de wetten en reglementen op de algemeene politie, onder het rechtstreeks gezag van Onzen Minister van Landsverdediging.

Hij is er toe gemachtigd rechtstreeks, binnen de perken zijner administratieve bevoegdheid, briefwisseling te houden met de andere Ministers.

Art. 2. De administrateur van de Veiligheid van den Staat is er eveneens toe gemachtigd rechtstreeks briefwisseling te houden met alle openbare ambtenaren, officieren der Rijkswacht en commandanten der verschillende tot dit korps behorende brigaden.

Art. 3. Onze Minister van Landsverdediging is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 9 Maart 1940.

BESLUITWET van 9 Maart 1940, waarbij, tot den dag waarop het leger op voet van vrede wordt teruggebracht, de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal, wordt toegekend aan den administrateur van de veiligheid van den Staat, aan den inspecteur-generaal bij de veiligheid van den Staat, en aan de commissarissen en eerste aanwezende inspecteurs van de veiligheid van den Staat, en de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal, aan de inspecteurs en agenten van de veiligheid van den Staat.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gezien artikel 1 der wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend, onder meer tot het verzekeren van de openbare rust en van den regelmatig gang van het gerecht;

Overwegende dat het daartoe dringend noodig is, zoolang de mobilisatie duurt, de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie of van agent van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal, toe te kennen aan sommige ambtenaren van het bestuur van de veiligheid van den Staat;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Tot den dag die bij koninklijk besluit zal worden bepaald voor het terugbrengen van het leger op voet van vrede, zijn de administrateur van de veiligheid van den Staat, de inspecteur-generaal bij de veiligheid van den Staat en de commissarissen en eerste aanwezende inspecteurs van de veiligheid van den Staat, officier van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal. In die hoedanigheid sporen zij de misdrijven op die tot de bevoegdheden van den krijgsgedagte behooren, stellen ze vast en zamelen er de bewijzen van in.

Zij hebben daartoe, in het gansche rijk, de machten en bevoegdheden die bij het Wetboek van Strafvordering aan de officieren van gerechtelijke politie, helpers van den procureur des Konings, worden toegekend.

De inspecteurs van de veiligheid van den Staat evenals de agenten van de veiligheid van den Staat aangeduid door den Minister van Landsverdediging, zijn agent van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal.

Art. 2. De administrateur van de veiligheid van den Staat, de inspecteur-generaal bij de veiligheid van den Staat, de commissarissen en de eerste aanwezende inspecteurs van de veiligheid van den Staat kunnen, in hun hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal, door den onderzoeksrechter, evenals door den auditeur-generaal, zijn substituten, de krijgsgedagtes en hun substituten, met de opdracht belast worden tot alle ambtsverrichtingen van gerechtelijke politie over te gaan, daaronder begrepen de opsporing en de inbeslagneming van papieren, titels of bescheiden, die verband houden met de misdrijven welke die officieren van gerechtelijke politie voor opdracht hebben op te sporen en vast te stellen.

Behoudens de gevallen van ontdekking op heeterdaad, geven zij aan den procureur des Konings vooraf bericht van de opsporingen welke zij in dezes arrondissement moeten doen.

Art. 3. De officieren van gerechtelijke politie helpers van den auditeur-generaal hebben het recht, in de uitoefening van hun ambt van gerechtelijke politie, den bijstand in te roepen van de openbare macht en dien van de officieren van gerechtelijke politie andere dan de auditeurs-generaal, de krijgsgedagtes en hun substituten, de procureurs des Konings en hun substituten, de onderzoeksrechters, de vrederechters en hun plaatsvervangers, en de gerechtelijke officieren en eerste aanwezende gerechtelijke inspecteurs bij de parketten.

Zij kunnen enkel worden opgevorderd door den auditeur-generaal en zijn substituten, de procureurs des Konings en hun substituten, de onderzoeksrechters, de krijgsgedagtes en hun substituten.

De opgevorderde ambtenaren en agenten zijn er toe gehouden aan die opvorderingen gehoor te geven en, zoo er grond voor is, tot uitvoering daarvan de medehulp van de onder hen staande ambtenaren en agenten te verzekeren.

Art. 4. De administrateur van de veiligheid van den Staat, de inspecteur-generaal bij de veiligheid van den Staat, en de commissarissen van de veiligheid van den Staat hebben, in de uitoefening van hun ambt van officier van gerechtelijke politie, gelijk gezag met, en zelfs recht van voorrang op de commissarissen en adjunct-commissarissen der gemeentepolitie, de officieren der Rijkswacht en de onderofficieren der Rijkswacht die officier van gerechtelijke politie zijn, alsmede de burgemeesters en schepenen.

Art. 5. Alvorens hun ambt van officier van gerechtelijke politie uit te oefenen, leggen de administrateur van de veiligheid van den Staat en de inspecteur-generaal bij de veiligheid van den Staat in handen van den auditeur-generaal den eed af, voorzien bij het decreet van 20 Juli 1831.

De commissarissen en eerste aanwezende inspecteurs van de veiligheid van den Staat leggen denzelfden eed af in handen van den auditeur-generaal of van een daartoe door den auditeur-generaal aangewezen krijgsgedagte.

Alvorens hun ambt uit te oefenen, leggen de agenten van gerechtelijke politie, helpers van den auditeur-generaal, denzelfden eed af in handen van den auditeur-

generaal of van een door dezen daartoe aangewezen krijgsauditeur.

Art. 6. Bij afwijking van de artikelen 279 en 282bis van het Wetboek van Strafvordering en van artikel 155 der wet van 18 Juni 1869, staan de officieren van gerechtelijke politie, helpers van den auditeur-generaal in de hoedanigheid onder het toezicht van den auditeur-generaal.

Art. 7. De Koning stelt de tuchtstraffen vast, die aan de officieren en agenten van gerechtelijke politie, helpers van den auditeur-generaal kunnen worden opgelegd, alsmede de overheid die ze oplegt.

Art. 8. Wanneer een officier van gerechtelijke politie, helper van den auditeur-generaal, er van beschuldigd wordt in de uitoefening van zijn ambt van gerechtelijke politie een misdad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, wordt er gehandeld overeenkomstig de artikelen 479, 483 en 484 van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 9. Deze besluitwet treedt in werking den dag waarop zij in het Staatsblad is bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, den 9 Maart 1940.

Besluitwet waarbij de wet van 15 Juni 1899 inhoudende titel II van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger wordt aangevuld.

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

De vraag te weten over welke macht de rechterlijke overheid beschikt om huiszoekingen te doen ten einde de bewijzen van de misdaden en wanbedrijven die tot de bevoegdheid van de militaire rechtsmacht behooren bijeen te brengen, kan, in den huidige stand van onze wetgeving, niet op positieve wijze worden beantwoord:

Zoo de wet in de handen van den krijgsauditeur de functie van procureur des Konings en die van onderzoeksrechter heeft vereenigd terwijl zij hem het voorzitterschap van de rechterlijke commissie heeft opgedragen, heeft zij hem niet uitdrukkelijk bevoegd verklaard om huiszoekingen te doen; deze maatregelen zijn door artikel 10 van de Grondwet enkel toegelaten in de gevallen bij de wet voorzien, en op de wijze door haar voorgeschreven.

Dienvolgens zou de krijgsauditeur, zoo hij zich hield aan de strikte interpretatie van de teksten, noch tot huiszoekingen kunnen overgaan, noch een onderzoeksrechter kunnen aanwijzen om er toe over te gaan, aangezien dergelijke aanwijzing enkel geldig is wanneer het een daad geldt die binnen de bevoegdheid valt van dengene die de aanwijzing doet.

Het lijkt in de huidige tijdsomstandigheden gansch bijzonder noodig die leemte ten spoedigste aan te vullen. Inderdaad, het koninklijk besluit van 26 Augustus 1939, door de mobilisatie van het leger af te kondigen, heeft dit gevolg gehad dat in rechte de staat van oorlog is ingetreden en dat dienvolgens de bevoegdheid is uitgebreid geworden van de militaire rechtsmacht die, luidens artikel 16 van de wet van 15 Juni 1899, gewijzigd bij artikel 3 van de wet van 19 Juli 1934, in tijd van oorlog de spionnen, de daders en de mededaders van alle misdrijven die voorzien zijn bij hoofdstuk II van titel I van boek II van het Wetboek van Strafrecht, vormt.

Het eerste artikel van het ontwerp van besluitwet dat de regering de eer heeft aan Uwe Majesteit ter goedkeuring voor te leggen, duidt de overheid aan die bevoegd is om huiszoekingen te doen bij het instrueeren van de misdaden en de wanbedrijven die tot de bevoegdheid van de militaire rechtsmachten behooren.

Artikel 2 van het ontwerp van artikel 128 van bedoelde wet van 15 Juni 1899 aan, door den Minister

van Justitie toe te laten in tijd van oorlog een of verschillende burgerlijke magistraten van de parketten aan te wijzen om, samen met de anderen, de functies van substituut auditeur-generaal waar te nemen.

Besluitwet 9 Maart 1940, waarbij de wet van 15 Juni 1899, inhoudende Titel II van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger, wordt aangevuld.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend, onder meer om den regelmatig gang van het gerecht en van de rechtsmachten te verzekeren;

Overwegende dat het dringend noodig is, met dat doel, sommige bepalingen in te voegen in de wet van 15 Juni 1899 «inhoudende Titel II van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger».

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. De volgende bepaling wordt, als artikel 44, ingevoegd in de wet van 15 Juni 1899 «inhoudende Titel II van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger»:

«De auditeur-generaal en zijn substituten, de krijgsauditeurs en hun substituten zijn officier van gerechtelijke politie.

» Voor de opsporing en de vaststelling van de misdrijven die tot hun bevoegdheid behooren hebben zij de machten welke het Wetboek van Strafvordering toekent aan de procureurs des Konings en aan hun substituten.

» De huiszoekingen, in geval van ontdekking op heeter daad of bij de aan de militaire rechtscollages onderhoorige personen, worden door den krijgsauditeur gedaan; in de andere gevallen worden zij door een onderzoeksrechter gedaan op de vordering van den krijgsauditeur».

Art. 2. Artikel 128 van dezelfde wet, gewijzigd bij artikel 1 van de besluitwet van 16 November 1918, wordt aangevuld door de volgende bepaling:

«In tijd van oorlog, wanneer de noodwendigheden van den dienst zulks eischt, kan de Minister van Justitie bovendien een of verschillende burgerlijke magistraten aan de parketten bij de hoven en rechtbanken aanwijzen om, samen met de anderen, de functies van substituut-auditeur-generaal waar te nemen.

Art. 3. Artikel 115 van dezelfde wet wordt aangevuld door een slotalinea luidend als volgt:

«In tijd van oorlog kan de Minister van Justitie een of verschillende griffiers, adjunct-griffiers of griffiers-klerken van de Hoven en rechtbanken of van de krijgswraden aanwijzen om de functies van griffier waar te nemen, samen met den griffier en de adjunct-griffiers van het Militair Gerechtshof».

Art. 4. Deze besluitwet wordt van kracht den dag waarop zij in het Staatsblad is bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, den 9 Maart 1940.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD!!!**

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Mr Henri Van Leynseele en Mr Paul Struye, respectievelijk Voorzitter en Algemeen Secretaris van het Verbond, zijn op 8 Maart jl. ontvangen geweest door Kolonel Gilbert, Kabinetsoverste bij het Ministerie van Landsverdediging, en hebben hem den toestand voorgelegd van de advocaten die als onderofficier zijn opgeroepen geweest.

De Heer Kabinetsoverste heeft aan de afgevaardigden van het Verbond de verzekering gegeven dat maatregelen zouden getroffen worden opdat, in ieder regiment, een zeker aantal onderofficieren, die hogere studien hebben gedaan, tot reserve-officier zouden kunnen benoemd worden indien zij, sedert de mobilisatie, in dienst, blijk hebben gegeven de vereischte persoonlijke hoedanigheden te bezitten.

Dank aan deze maatregelen zal een groot aantal advocaten, die tot heden niet in aanmerking kwamen voor deze bevordering, in de eerste tijden tot reserve-officier kunnen benoemd worden.

Referendum over de Lijfrentkas voor Advocaten

Het Bureau van het Verbond verzoekt ons de aandacht onzer lezers te vestigen op de vragenlijst die tot al de Advocaten van het Land werd gericht en die als volgt is opgesteld:

1. — Zijt U voorstander van een Nationale Lijfrentkas voor Advocaten? JA — NEEN.
2. — Zijt U voorstander van het ontwerp van het Verbond der Advocaten (J.T., 1936, Nr 3478)? JA — NEEN.

Het Verbond ontving reeds een zeer groot aantal antwoorden. Het Bureau dringt aan opdat de Confraters die ten gevolge van een vergissing bij de verzending of van adresverandering, den omzendbrief niet ontvingen, of deze die hem tot nu toe onbeantwoord lieten, niet langer zouden wachten om hun antwoord over te maken, bij voorkeur op een postkaart om de classeering te vergemakkelijken.

Het antwoord wordt verwacht op het Algemeen Secretariaat van het Verbond — Gerechtshof — Brussel.

VLAAMSCHER CONFERENTIE DER BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Op 5 Maart 1940 werd door de Vlaamsche Conferentie eene algemeene Vergadering in het Gerechtshof belegd, waarbij als spreker optrad Mr Edmond Ronse met het onderwerp «De Volmachtwetten».

Na het gebruikelijk openingswoord door den heer voorzitter, Mr Varendonck, ving de voordrachtgever zijn spreekbeurt aan met de aanwezigen te herinneren aan de bijzonderste principes die in België de inrichting van den Staat beheerschen, namelijk de instelling van drie soevereine machten: de Wetgevende, de Uitvoerende en de Rechterlijke Macht.

Vroeger werden door het Parlement op uiterst karige wijze bijzondere machten aan de Uitvoerende Macht verleend. In 1914 trad echter eene wending in: men werd bewust dat het Parlement niet bij machte was aan de toestanden het hoofd te bieden. De oorzaak lag klaarblijkelijk in de overlasting. Men zocht het Parlement te ontlasten en zoo kwam men tot de volmachtwetten; de eerste werd gestemd in 1926, daarop volgden er nog vijf andere, en de jongste dateert van 7 September 1939. Deze laatste echter houdt voor de eerste maal een belangrijke zinsnede in «le Roi peut...

prendre...des dispositions ayant force de loi, pour...»; hierover wordt verder teruggekeken.

Daarop onderzoekt spreker welke de rechtvaardiging der volmachtwetten is:

1. In feite worden ze gerechtvaardigd door het levensbelang van den Staat, dat soms eischt dat zonder uitstel dringende maatregelen genomen worden. Maar, vermits misbruik tot dictatuur zou kunnen leiden, mogen deze bijzondere machten enkel in uiterst gewichtige omstandigheden verleend worden.

2. De filosofische rechtvaardiging wordt door Jean Dabin in zijn wrk «Doctrines générales de l'Etat» samengevat als volgt «à temps anormaux, gouvernement anormal». Nochtans gaat deze zienswijze te ver volgens spreker: eerst moet men grondig onderzoeken of het Parlement niet in staat is het hoofd te bieden aan dezen abnormalen toestand.

3. Het is vooral de juridische rechtvaardiging die onze bijzondere aandacht verdient.

Een eerste vraag die zich stelt is: zijn de volmachtwetten grondwettelijk? Men mag bevestigend antwoorden want geen enkele tekst in de Grondwet verbiedt ze. Bovendien zijn er reeds meerdere antecedenten: zoo bv. werd bijna de gansche wetgeving op 't verkeer, evenals deze op de pensioenen, door Koninklijke Besluiten geregeld, die genomen werden in uitvoering van de opdracht door het Parlement aan de Uitvoerende Macht gegeven.

De tweede en uiterst gewichtige vraag welke op te lossen valt luidt: welke is de aard van de maatregelen door den Koning genomen in uitvoering der volmachtwetten? m.a.w. is art. 107 van de Grondwet, dat de controle van de Rechterlijke Macht op de besluiten en reglementen instelt, toepasselijk op de maatregelen door de Uitvoerende macht genomen ingevolge een volmachtwet?

Drie stelsels werden opgebouwd om deze vraag te beantwoorden:

a) het eerste is de «delegatietheorie» voorgestaan door Mr Georges Van den Bossche, advocaat te Gent. Het Parlement, verklaarde men, geeft eenvoudig aan den Koning mandaat om de wetgevende macht uit te oefenen. De beschikkingen van den Koning, die hier optreedt als lasthebber, zijn dus wetten. Dit stelsel had als voordeel dat art. 107 van de Grondwet uitgeschakeld werd.

Doch zoowel de rechtsleer als het Hof van Verbreking hebben dit stelsel verworpen, daar de Grondwet, in haar art. 25 en 26 uitdrukkelijk bepaalt dat de Machten moeten uitgeoefend worden op de wijze door haar bepaald: in het publiek recht mogen de bevoegdheden niet bij delegatie worden overgedragen.

b) het tweede stelsel, genoemd «Theorie van den staat van nood», stelt als principe dat de Koning mag en zelfs moet handelen, wanneer dit aan de Wetgevende Macht tengevolge der toestanden onmogelijk is. Hier vindt men hetzelfde voordeel als in het eerste stelsel: art. 107 der Grondwet is hier niet toepasselijk: de beschikkingen der uitvoerende macht zijn wetten.

Dit principe is onaanvechtbaar voor de materiele onmogelijkheid. Het Verbrekingshof heeft het ook bekrachtigd bv. voor de besluitwetten van Le Havre; het werd eveneens ingeroepen door den verslaggever voor de volmachtwet van 7 September 1939. Maar sommigen willen deze theorie uitbreiden tot de zedelijke onmogelijkheid, waarin het Parlement zich kan bevinden. Doch deze uitbreiding wordt verworpen door de doctrine; en ook het Hof van Verbreking heeft in dien zin uitgesproken door te beslissen dat de besluiten, genomen in uitvoering der volmachtwet van 1926,

geen wetten zijn, maar Koninklijke Besluiten en dus onderworpen aan de controle der rechtbanken.

c) het derde stelsel is dit der «Toewijzing van machten». Deze theorie gaat uit van het principe dat in de bevoegdheid van de Wetgevende Macht vallen alle machten welke niet aan de andere Machten door de Grondwet werden toegekend. Dus, zegt men, is het niet strijdig met de Grondwet en mag de wetgevende macht aan den Koning de macht verleen en zekere maatregelen te nemen bv. in uitvoering van een kaderwet of tengevolge van een volmachtwet.

Volgens dit stelsel zijn dus deze maatregelen, genomen wegens de hoogdringendheid van den toestand, geen wetten, het zijn Koninklijke Besluiten, die onderworpen zijn aan de controle van de Rechterlijke Macht.

Deze theorie is dus toepasselijk op de zes eerste volmachtwetten. Maar de volmachtwet van 7 September 1939 is gansch anders, daar ze uitdrukkelijk vermeldt dat de maatregelen, die de Koning mag nemen, kracht van wet hebben: op deze volmachten is dus de tweede theorie van toepassing.

Deze uiterst belangwekkende voordracht, die de aandacht van de aanwezige leden ten zeerste heeft geboeid, werd door een geestdriftig applaus van de vergadering en een hartelijk dankwoord van den voorzitter besloten.

MEDEDEELINGEN

VEREENIGING VOOR WETENSCHAP WETENSCHAPPELIJKE CONGRESSSEN 1940 TE GENT OP 29, 30 EN 31 MAART

In de laatste maanden van vorig jaar heeft méér dan één zich afgevraagd, of het wel zin had, in de Lente van 1940, onze eerstvolgende Wetenschappelijke Congresssen te laten doorgaan, zooals in Vlaanderen traditie geworden is. Zij die toen hebben doorgezet, deden het wellicht niet zoozeer om nieuwe, schitterende aanwinsten te laten behandelen en bespreken, vóór ze verder vruchtbaar zouden worden gemaakt, dan wél om in de statige rij van onze wetenschappelijke samenkomsten op zijn minst geen kortsluiting te moeten boeken, indien ze niet bepaald onafwendbaar is.

Dat zij, die toen geen zwartkijkers waren thans geen ongelijk hebben gekregen: de programma's die hier volgen, wijzen het meer dan voldoende uit. Natuurlijk waren de tijdsomstandigheden ook ter deze een niet weg te denken handicap, maar ook dan is voor meer dan één Congres de af te wikkelen dagorde al niet minder omvangrijk en niet minder belangrijk dan vorige jaren.

Er is nog optimisme, er wordt in het vaderland van *Grotius* en *Yperman*, van *Stevin* en *Erasmus*, dus nog *doorgewerkt* van in Groningen tot in Gent!

Voor de inrichters van onze Congresssen, die telkens met dezelfde ijver en met hetzelfde idealisme aan hetzelfde dorre, materieel werk beginnen, en voor wier toewijding geen moeite te zwaar weegt, zal die uitkomst dan toch wel een groote voldoening zijn, — wat elk die met ons pogen medevoelt, hun zeker van gansch harte gunt.

Indien nu de omstandigheden tevens geen afbreuk doen aan het *bijwonen* van de Congresssen, dan achten ook onze vele en trouwe propagandisten zich rijkelijk beloond, en worden 29, 30 en 31 Maart a.s. een *groot sukses*.

Wat we van uit een wetenschappelijk en algemeen-

menschelijk en niet minder van uit een algemeen Nederlandsch standpunt, vurig wenschen en verhoplen.

* * *

Zoo, luidt het «woord vooraf» tot het programma van de negen Congresssen, dat binnen weinige dagen van de pers komt. (Het tiende Congres, dat voor Verpleegkunde, en Sociale Geneeskunde, wordt in den loop van den Zomer te Brugge gehouden)

Wij geven hier alvast het algemeen schema voor die hoogdagen. Nadien ook het programma van de afzonderlijke Congresssen.

VRIJDAG, 29 MAART:

Te 14 u. Bezoek aan de Nieuwe Technische Laboratoria en aan het Instituut voor Diergeneeskunde, onder bevoegde leiding

In de Aula van 's Rijks-Universiteit, *te 17 u.*, Plechtige Opening van de Gezamenlijke Congresssen.

Dagorde: 1. Welkomstgroet door *Prof. Dr. Daels*, voorzitter van de Vereeniging voor Wetenschap;

2. Antwoord van *Prof. Dr. C. Heymans*, algemeen voorzitter van de Congresssen 1940;

3. Antwoord door een Noordnederlandsch afgevaardigde;

4. *Bij het eerste lustrum van de Vereeniging voor Wetenschap*, door *Dr. J. Goossenaerts*, afgevaardigde-beheerder;

5. *Lezing van Prof. Dr. C. Heymans*, over de Physiologie van de Ademhaling (met lichtbeelden en film).

Te 20 u. in Britannia: Gezellige Bijeenkomst voor alle Congressisten en hun genoodigden. Met medewerking van het Kunsttrio Lepage, Mej. Liesbeth van Thillo, de heer Antoon vander Plaetse, enz.

ZATERDAG:

Voor- en namiddag: vergadering van de afdelingen.

Te 18 u.: In Huize Mac Leod: Vergadering van de Vereeniging voor Wetenschap, met haar genoodigden.

Te 19 u., in Britannia: Gezamenlijk maal, bij inschrijving.

ZONDAG:

Voormiddag: Afdelingen.

Te 15 u.: In de Aula van 's Rijks-Universiteit: Rubenshulde.

Te 17 u.: Bezoek aan de Nieuwe Universiteitsbibliotheek (torengedebouw, door Henry van de Velde) onder leiding van *Prof. Apers*, hoofdbibliothecaris.

TIJDSCHRIFTEN

TIJDSCHRIFT VOOR NOTARISSEN. — Februari 1940. — Nr 2. — J. Papen: Straatkosten en registratierechten. — Uit de praktijk: Wettiging van natuurlijk kind. — Akte van bekendheid. — Verantwoordelijkheid van den Notaris.

DE GEMEENTE. — Nrs 1-2. — Het Nieuw Statuut der Gemeentebedrijven (Commentaar van het Koninklijk Besluit van 26 Juli 1939).

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 7. — 17 Februari 1940. — Prof. Mr J. H. Verzijl: Modern contrabanderecht (II, slot). — Mr I. Van Creveld: De aanvullende eed alleen partij-ee?

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr 3605. — 25 Februari 1940. — Leon Hennebicq: Une légion étrangère de la mer.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad